arkadaş kitaplar

zavattini

MİLANO MUCİZESİ

zavattini MİLANO MUCİZESİ arkadaş kitaplar 18

ARKADAŞ KİTAPLAR
MOR DİZİ : 18

Basıma hazırlayan : Erdal Öz
Klişeler : Güven Klişe
Kapak filmi : Coşar Grafik
Kapak basımı : Reyo Ofset
Düzelti : Türkân İlem
Dizim ve basım : Özal Basımevi, 1980, İstanbul

ARKADAŞ KİTAPLAR
Ankara Caddesi 40, kat 2, Cağaloğlu, İstanbul

zavattini

MİLANO MUCİZESİ

(Bamba Mucizesi)

roman

Türkçeleştiren
ZEYYAT SELİMOĞLU

Resimleyen
TURGUT KESKİN

Milano Mucizesi, ünlü bir İtalyan sanatçısının, **Zavattini**'nin bir romanı. **Milano**, İtalyada bir büyük kentin adı. Ama kitabı okurken Milano adına hiç raslamıyacaksınız. Kitaptaki olaylar **Bamba** adlı bir düşsel kentte geçmektedir. «Peki bu Milano adı nereden geliyor?» diye sorabilirsiniz. Asıl adıyla **Bamba Mucizesi** olan bu kitabı, biz Türkçeye çevirirken ona **Milano Mucizesi** adını verdik. Kitaba bu adı vermemizin haklı bir gerekçesi var, o da şu **Zavattini**'nin bu yapıtını ünlü İtalyan sinema yönetmeni **De Sica**, sinemaya **Milano Mucizesi** adıyla aktarmıştı. Bizim sinemalarımızda da gösterilen bu film dünya sinemasının en büyük yapıtlarından biri sayıldı. Gerçi bizim televizyonumuzda bu filmin gösterilmesi son dakikada yasaklandı. Ama bakmayın. Kötü film olduğu için değil, güzel film olduğu için yasaklandı. 1951 Cannes Film Festivalinde, en büyük ödül olan Altın Palmiye ödülünü de kazanan bu büyük filmin romanını, biz de bu yüzden **Milano Mucizesi** adıyla ve kıvançla sunuyoruz. Özellikle ortaokul yaşındaki çocukların severek okuyacakları bu kitabı, büyüklerin de beğenerek okuyacaklarından hiç kuşkumuz yok. İşte bundan ötürüdür ki, kitabın Türkçesine «Milano Mucizesi» demeyi yeğledik. Böyle yaparak, hem güzel bir filmi yeniden anmış oluyor, hem de kitabı, bizde tanınmış adıyla sunmuş oluyoruz.

Birinci bölüm

Bayan Lolotta, Bamba kentinin bir kenar semtinde oturuyordu. Duldu. Kocası Bay Lolotta, yıllar önce ölmüştü.

Bayan Lolotta hep aynı giysiyi giyerdi yakası gri, kestane rengi bir giysi. Bayram günlerinde başka bir yaka kullandığını söylemeliyiz.

Yıllar önce ölen kocasıyla birlikte, bir zamanlar uçsuz bucaksız ormanlarda ava çıkan bir eski aile dostu Bay Ribontis, Bayan Lolottaya sık sık uğramaktaydı. Bay Lolotta işte bu av gezilerinden birinde ölmüştü. Bay Ribontis, Bayan Lolottaya, kocasının nasıl öldüğünü anlatır, onun son isteğinin ne olduğunu söylerdi. Bay Lolotta, mezarına kesinlikle çiçek konulmamasını, bunun yerine iyisi mi birkaç güzel yapıt yaratılmasını dilermiş. Bayan Lolotta, bu öyküyü hep yeni baştan dinlemek isterdi. Ne var ki Bay Ribontis kekeleyip duran bir adamdı. «Ç-ç-ç-çiçek yok, onun yerine güzel y-y-y-y...» Zavallı adamcağız her seferinde zorlanıp dururdu bunu söyleyebilmek için. Bir süre sonra ise, Bayan Lolottayı yoklamaya hiç cesareti kalmamıştı artık. Böylelikle, bu avuntudan da yoksun kalmış oldu.

Tüm iyi insanlar gibi azla yetinmeyi bilen Bayan Lolotta, bir kanarya kuşundan daha fazla yemek yemezdi. Kendi küçük sebze bahçesinden birkaç yaprak marul alsın, yeterdi ona. Bu bahçe, çok bakımlıydı. Beyaz çakıl döşeli bir yol bahçeyi ikiye ayırıyordu Sağ tarafta yirmi çeşit la-

hana, sol tarafta marul dikiliydi. Ayrıca bazı süs bitkileri de vardı. Bahçe arkadan küçük bir duvarla, iki yanından da komşu evlerin çıplak duvarlarıyla çevriliydi.

Bayan Lolotta, yerden göğe haklıydı: Onun bahçesi çok rastlanır bir sebze bahçesi değildi, bununla da övünürdü. Bahçesiyle övünmesinin nedeni, güneşin bahçenin tam arkasından batmasıydı. Ne güzel bir görünümdü. Bu kırmızı yuvarlağın, kanallardan sis perdeleri yükseldi mi mor bir renge büründüğü bile görülürdü, elini uzatsan tutulacak gibi olurdu. Bayan Lolotta, komşuları De Sattas ailesini ikide birde bu sahneyi izlemeye çağırırdı. O zaman, Bay ve Bayan De Sattas, sanki tiyatro locasına kurulurmuş gibi. pencerenin önüne geçer otururlardı. Güneş karşıki duvarın üst kenarında yokoluncaya dek gözlerini ayıramazlardı oradan. Hattâ ayağa kalkıp parmaklarının ucuna basarak, son bir ışını bile gözden kaçırmamaya çalışırlardı.

Evsahibi Bay Kontis, bu durumu öğrenir öğrenmez, Bayan Lolottanın kirasını yükseltmesin mi?

Bir Mart sabahı, Bayan Lolotta her zamanki gibi yine bahçeye çıkmıştı. Bir süre, bahçedeki yolu bir yandan öbür yana geçen bir karınca sürüsünü izledi. Çok geçmeden karıncaların yuvasını da gören Bayan Lolotta, bu küçücük hayvanların tohum, yaprak gibi öteberiyi yuvalarına nasıl taşıdıklarını gözden geçirdi.

Birdenbire, inceden bir ağlama duyan Bayan Lolotta, kulak kesildi.

Korkuyla dört bir yanına bakındı. Siz şimdi diyeceksiniz ki, biri ağlıyor diye korkulacak ne var? Ama şunu bilin ki, Bayan Lolotta, yıllardır sabah erkenden bahçeye çıkar, bu saatte kuş seslerinden başka ses duymazdı. Ağlama şöyle dursun hele... Neyse, yeniden toparlanması uzun sürmedi. Ne de olsa ortalık enikonu aydınlanmıştı; güneş yükselmiş, evin damına doğru yürüyordu bile. Gölgelik içindeki renkler seçilmeye başlamıştı: ev duvarlarının grisi, bahçe kapısının açık kırmızısı, dört bir yandaki her tondan yeşiller... Her köşe başka bir renk yansıtıyordu; şurada bir açık mavi, ötede bir mor, beride bir koyu mavi.

Bayan Lolottanın tüm renklere karşı öylesine bir tutkunluğu vardı ki, hani kendisi de renklerden bir renk oluverse sevincine diyecek olmazdı; örneğin soluk bir pembe oluverseydi. Bayan Lolotta, insanın kanında renkler oluşabileceğini biliyordu. Tanıdığı bir ressam, tam ilham geldiği anda fırçasını bir kenara bırakır, parmağını boyaya batırıp, parmağıyla resim yapardı. Bu ressam tüm renkleri yutmuş olsa, keyfinden yanına varılamazdı herhalde. Daha başkaları da vardı elbette. Örneğin Bay Kontis. Bay Kontis de sarı renge bayılırdı. Eh işte, evini boyaması mı gerekiyor, sarı boya tüm renkler içinde en ucuzuydu.

Amanın, işte yine o ağlama!

Kısa aralıklarla duyulan bu ağlama, yan taraftan, lahanaların bulunduğu yerden geliyordu. Bayan Lolotta o tarafa doğru bir göz attı.

İnanılır şey değil, lahanalardan biri kıpır kıpır kıpırdıyordu. Bayan Lolottanın düş gördüğü falan sanılmasın; lahana gerçekten kıpırdıyordu. Bayan Lolotta birden tavşanları anımsadı. Hani geçen yıl, kendilerine yeraltından yol açıp sebze bahçesine ulaşmışlar, ne var ne yok yiyip bitirmişlerdi. Ama, tavşanların ağladığı hiç duyulmuş mudur?

Bayan Lolotta, tüm cesaretini toplayıp o yana yaklaştı, lahananın üzerine eğildi. Mavimsi saplı, kocaman, güzel bir lahana... Bayan Lolotta, lahananın yapraklarını şöyle bir aralayıverdi. Bir de ne görsün: lahananın tam göbeğinde bir çocuk, çırılçıplak bir bebek! Bebek, sırtüstü yatmış, bacaklarını sallayıp duruyor, bu arada damın üzerinden yükselmiş olan güneş, bebeğin küçücük tabanlarını aydınlatıyordu.

«De Sattas! An... Anselmis! M... Ma... Marellis!» diye güçlükle kekeleyen Bayan Lolotta, şaşkınlık içinde, tanıdıklarının adlarını sıraladı Bu saatte bütün bu tanıdıkları kuşkusuz yatak larındaydılar daha, Bayan Lolotta'nın sesini duyacak gibi değildiler. Bayan Lolotta, durduğu yerden fırladığı gibi çakıl döşeli yola doğru koştu, sakinleşinceye kadar, orada bir ileri bir geri, gitti geldi, gitti geldi. Neden sonra bebeğin yanına dönüp onu özenle kollarına aldı; tıpkı sebzelerini topraktan nasıl alıyorsa öyle aldı bebeği, evine götürdü. Öyle de bir koştu ki, sanki bacakları yaşlı, yorgun bir kadının bacakları değil de, bir genç kızın bacaklarıydı.

İşte bu andan başlayarak, Bayan Lolotta bir

oğlan çocuğa sahip oldu. Ve ona Toto adını verdi. Eh işte, bebeğe bundan daha uygun bir ad bulunabilir miydi? Neden derseniz, Bayan Lolotta onunla daha uzunca bir süre bebek diliyle konuşacaktı elbette. Ona **cicicici** diyecekti, **bebebebe** diyecekti. Tutup da, adı Aleksandır ya da Sezar olan birine böyle hitap edebilir miydi?

Bayan Lolotta, emekli aylığının elverdiğince, Totodan hiçbir şeyi esirgemedi. Ona daha çok küçük yaşta, yalan denilen şeyin kıllı kısacık bacakları olduğunu öğretti. Ayrıca okuma yazmayı da öğretti. Yılbaşlarında, tanıdıklarına birlikte yazdıkları mektupları gönderiyorlardı. Bu mektuplara imza atmıyor, ama onun yerine dostça şeyler yazıyorlardı. Örneğin Bay ve Bayan Tarvise yazdıkları mektupta, sütçünün kendilerini öve öve bitiremediğini yazmışlardı.

Bayan Lolotta, ölmüş kocasının pantolonunu Toto için kısaltıp düzeltti. Kocası, giysilerini çok iyi kullandığı ve pantolonlarını, ütüsü bozulmasın diye hep yatağın altına serdiği için, tüm giysileri iyi durumdaydı.

Bayan Lolotta ile Toto, birlikte çok mutlu oldular.

Böylesine parlak bir mutluluğa gölge düşeceği de doğaldır. Sorun şuydu: Günün birinde Bayan Lolotta ölürse Totonun durumu ne olacaktı? Şu sıralarda Bayan Lolotta yetmiş yaşındaydı. Artık kendini düşündüğü falan yoktu. Bütün düşündüğü Toto idi, Toto ve onun çaresizliği, acıları! İşte bu yüzden günün birinde kendisinin öbür dünyaya göçeceğini Totoya anlatmak isti-

yordu. Bunu anlatabilmek için, örneğin bir kapının arkasına saklanıyor, önceleri sadece birkaç dakika gizlenip, zamanla bu süreyi uzatıyordu. Böyle anlarda, Bayan Lolottayı arayan çocukcağızın gözleri yaşlarla doluyordu.

Totonun göze çarpacak kadar büyük, koyu renkli gözleri vardı. Vücudu sıskacaydı, boynu oldukça uzun, çenesi çıkıktı. Annesine neşe veren bir çocuktu. Gerçi annesini neşelendiren bir çocuktu ama, süt sorunu söz konusu oldu mu o neşeden pek eser kalmıyordu.

Bu süt sorunu da yok mu, sık sık başa gelen birşeydi. Bayan Lolotta şöyle derdi örneğin

«Toto, süte dikkat et! Kaynamaya başlar başlamaz tencereyi ateşten indir!»

Gelgelelim, Toto, sütü boyuna taşırır dururdu. O zaman Bayan Lolotta gelir, Totoyu azarlamaya başlardı. Gerçi sevgiyle azarlardı ama, azarlardı ya... Totoya, böyle şaşkın olmamasını, yoksa ilerde çok zararını göreceğini söylerdi.

Ne yapsın Totocuk? Azarlanmaya başladı mı suspus olur kalırdı. Gerçeğin ne olduğunu, süt tenceresinin içinde en inanılmaz şeyleri gözlemlediğini dili varıp da söyleyemezdi ki... Önce bembeyaz bir yüzey görülürdü tencerede, karla kaplıymış gibi dümdüz ve soğuk bir yüzey. Derken, o bembeyaz yüzey dümdüz ve soğuk bir tabaka olmaktan çıkar, yer yer buruşur, kabarcıklar görünmeye başlar, bu kabarcıklar buhar tüttürerek patlar, kraterler oluştururdu. Bu kraterlerden, dümdüz beyaz yüzey altında kapalı kalmış yüzlerce, binlerce küçücük yaratıklar yük-

selirdi. Süt tenceresinin duvarlarına tırmanan bu küçük şeyler, buharlar, ıslıklar arasında tencerenin üstüne kadar ulaşırdı. Derken, birdenbire tencerenin kenarından dışarı taşar, ortalığa yayılırlardı.

Geçmiş ola! Bayan Lolotta işte tam bu sırada mutfaktan içeri girer, açardı ağzını, yumardı gözünü. Buyurun bakalım, süt yine taşmış, yerlere dökülmüştü bile. N'olacaktı şimdi? Ne var ki bunun dışında, Toto ile Bayan Lolotta tek bir yürek, tek bir ruh gibiydiler. Toto ona sütle ilgili gerçeği tam anlatacak olsa, Bayan Lolotta herhalde anlayış gösterir, onu bir daha azarlamazdı. Kimbilir, belki Bayan Lolotta da, o küçük yeraltı yaratıklarının nasıl saldırıya geçtiğini merakla izlerdi. Kimbilir?

Günün birinde Bayan Lolotta hastalandı.

Toto altı yaşlarındaydı. Başka yerlerin nasıl olduğu, neye benzediği konusunda hiç bilgisi yoktu. Örneğin güneş, sebze bahçesinin dibindeki duvarın ardında batınca nereye gidiyordu acaba? Toto, Bayan Lolottanın hastalığını günden güne daha büyük bir korkuyla izliyordu. Ama Totoya aldıran yoktu ki! Ona bütün sorulan, yaşlı kadının parasını nerede sakladığıydı. Eh, doktora para verilecekti elbette. Hattâ doktorlar kendileri bile soruyorlardı bunu.

Bir akşam bu doktorlardan ikisi birlikte gelip, hastanın odasına kapandılar. Toto gözünü anahtar deliğine uydurup iki doktoru gözden geçirdi. Doktorlardan biri iriyarı, şişman, öteki ufak tefek, sıskaydı.

«Apandisit,» dedi iriyarı olanı.

Sıskası, «Fıtık,» dedi.

«Apandisit!»

«Fıtık, fıtık!»

«Apandisit!»

Bir süre böyle çekişip durdular. Derken, şişko doktor birdenbire haykırdı

«Apandisit dedim ya canım!»

Bu arada, kollarını da sıvayacakmış gibi bir hareket yaptı. Şişko doktorun bu davranışını izleyen sıska doktor, ne yapsın, boynunu büktü, mırıldandı :

«Peki peki, apandisit olsun bakalım.»

Birkaç gün sonra bir doktor daha geldi. Toto yine gözünü anahtar deliğine dayadı. Yeni ge-

len doktor, Bayan Lolottaya ağzını açmasını, gözlerini kapatmasını söyledi. Bayan Lolotta ağzını açıp gözlerini yumunca, yeni gelen doktor, Bayan Lolottanın masası üzerindeki şekerlemelerden iki, üç tanesini avuçlayıp kendi ağzına tıkıştırmasın mı...

Günün birinde Bayan Lolotta öldü... Böyle dobra dobra söylememi hoş görmenizi dilerim, ama kendisi de olsa başka türlü söylemezdi, inanın.

Bayan Lolottanın cenaze arabasını Totodan başka izleyen olmadı. Hattâ De Sattas ailesi bile ortalıkta görünmedi. Parke taşı döşeli daracık birkaç sokaktan geçtikten sonra, mezarlığa varabilmek için geçmek zorunda oldukları kent merkezine ulaştılar. Toto başını eğmiş, Bayan Lolottayı düşünüyordu. Gelgelelim, çevresindeki gürültü gittikçe büyüyünce, başını kaldırdı.

Şunu bilmelisiniz ki, Toto bugüne kadar, Bayan Lolottanın oturduğu daracık, kısa ve karanlık yoldan hiç dışarı çıkmamıştı. İlerdeki caddenin köşesinde dünyanın sona erdiğini sanırdı. Onun içindir ki şimdi şaşkınlıktan kaskatı kesilmiş gibiydi.

Caddelerde insanlar ve her türden araçlar gidip gelmekteydi. Kocaman vitrinler de cabası. Her şey öylesine aydınlık ve renkliydi ki, Toto burası olsa olsa cennettir, ya da cennet buralara çok yakındır, diye düşünüyordu. Heryerde pazar günlerinin o kendine özgü kokusu duyuluyordu. Toto zaman zaman olduğu yerde duruyor, sonra, cenaze arabasına yeniden yetişmek

için çok çaba harcıyordu. Nedeni de, insan selinin Toto ile cenaze arabasının arasına doluşmasıydı. En korkuncu da cadde kavşaklarındaki trafik lambalarıydı. Orada yayalar yeşilin yanmasını bekliyor, yeşil yanar yanmaz, bir koşu yürümeye başlıyorlardı.

Evet, Bamba gerçekten böylesine büyük bir kentti işte. Burada binlerce, ama binlerce insan yaşıyordu. Bu insanların büyük çoğunluğu herhalde çok varlıklı olmalıydılar. Baksanıza, iş günlerinde bile pazarlık giysilerini giyiyorlardı.

Kent merkezindeki evler çok yüksek ve mermerdendi. Örneğin Bay Mobiçin değerli yeşil ve kara mermerden bir evi vardı. Mobiç, kentin ünlü zenginlerindendi. Bayan Lolotta, Totoya zaman zaman ondan söz açmıştı. Bay Mobiçin sayısız uşakları olduğunu anlatmış, bunlardan en ufak olanının pencerenin dışındaki bir çengele asılı olduğunu söylemişti. Bay Mobiçin konukları «Yağmur yağıyor mu Bay Mobiç» diye sordukları zaman, Mobiç pencereyi açar, pençeyi andıran kocaman eliyle ufarak uşağı ensesinden yakalardı. Ufarak uşak kuru ise, Mobiç «Hayır,» derdi, «yağmur yok.»

Toto koşarcasına yürürken, birden, cenaze arabasını birinin daha izlemekte olduğunu gördü. Toto, gizliden gizliye adamı gözden geçirdi. Adam elli yaşlarında vardı, acı acı ağlıyordu. Ellerini yüzüne kapamıştı, omuzları sarsılıyordu. Toto, kendisinden daha da üzüntülü bir kimsenin bulunmasına şaştı, ama adamın kim olduğunu sormayı göze alamadı.

Kent merkezi arkalarında kalınca, arabacı atları kırbaçladı, atlar hızlandı. Toto ile o yabancı da hızlarını arttırmak zorunda kaldılar. Yabancı, çok geçmeden tıknefes oldu.

«Arkamızdan bir kovalayan mı var, küçük?» diyerek soludu bir süre sonra.

Arkasına bakan Toto, arkalarından kovalayan bir kimse olmadığını söyledi. O zaman, adamın yüzü şöyle bir aydınlandı, suratındaki yaslı anlam silindi, bir hoşçakal bile demeden geri döndü, ıslık çalarak uzaklaştı.

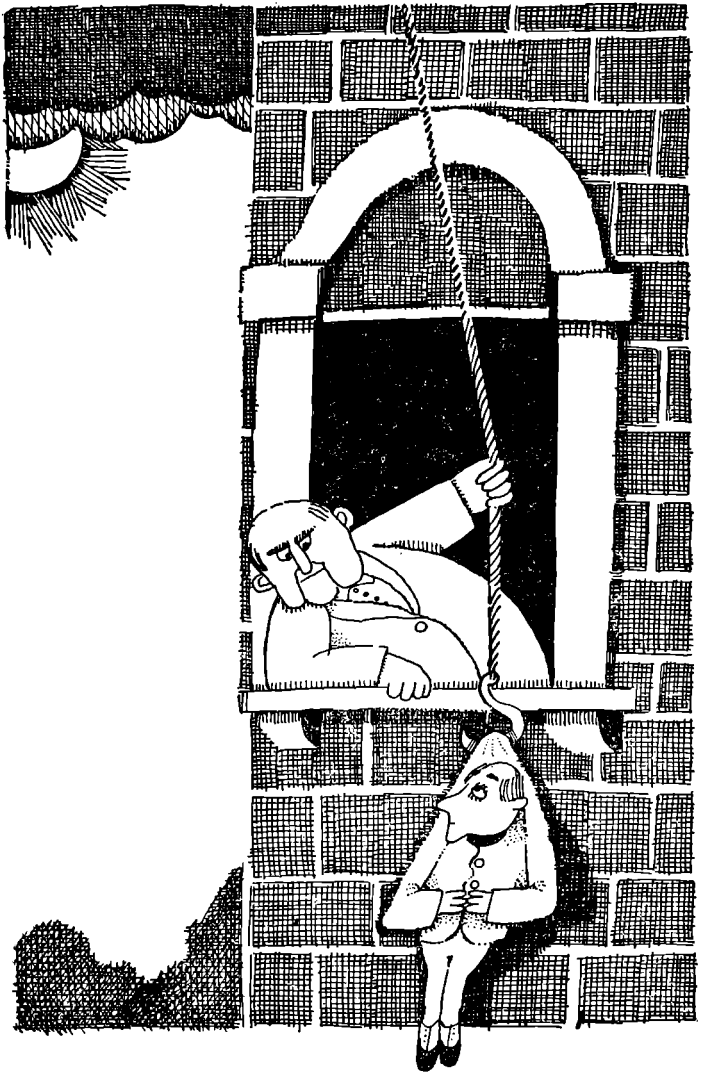
Olduğu yerde kalakalan Toto, adam evlerin arasında yokolana kadar ardından baktı durdu.

Bırakalım koşup gitsin o adam, onunla bir daha karşılaşacak değiliz... Efendim, nasıl? O adam kim miydi? Şey işte canım, Bamba hemşerilerinden biri, yolda aniden alacaklısı ardına düşmüş de... Şu bizim yabancı da, alacaklısı parasını isteyemesin diye cenaze arabasının ardına takılmış meğer.

Ee işte, Bambada yalnızca varlıklı insanlar mı yaşar sanıyordunuz!

Bu arada araba beklememiş, yoluna devam etmişti. Toto ileri bakınca arabanın uzakta bir nokta gibi uzaklaştığını gördü. Derken, hızla geçen bir otomobil de Totoyu toz duman içinde bırakmasın mı? Toz duman dağıldığında ise, uzaktaki küçük nokta da görünmez olmuştu artık.

Ertesi gün Totoyu Bambadaki yetimler evine gönderdiler. Toto orada, yirmi yaşına basıncaya kadar kaldı.

İşte anlatacağım öykü de tam bu sıralarda başlıyor. Bu öyküde petrol var, bu öyküde melek var. Birtakım mucizeler de söz konusu. Ünü kente yayılmış olan ve daha önce sözünü ettiğimiz Bay Mobiç bizimle tanışacak. Çok varlıklı bir adam olduğu için ünü öylesine yaygın ve büyük ki bu Bay Mobiçin, ta uzaklardan bile akın akın insanlar geliyor onu görmeye. Hani, Bay Mobiç bir müze eşyasıymış gibi herkes onu seyre geliyor, rehber, seyircilere Mobiçin doğum gününü, servetinin ne kadar olduğunu söylerken, seyirciler de onu dört bir yanından gözden geçiriyorlar. Şunu da bilin ki, Mobiçin düşmanları, bu adamın, servetini doğru yoldan kazanmadığı üzerine yemin billah ediyorlar. Fısıltılara bakılırsa, Mobiç pusuya yatmış, yılbaşında, sırtında armağanlarla dolu torbasıyla evlerin bacalarından inen Befanayı tuzağa düşürmüş. Befana, yaşlı bir kadındır, İtalyadaki çocuklara noel gecesi armağanlar getirir. Yani bir bakıma, Noel Babanın kadını denebilir. Evet, işte Mobiç, o yaşlı kadını soyup soğana çevirmiş meğer...

İkinci bölüm

Evet işte, Totoyu yetimler evine göndermişler. Yeryüzünde tek başına kalmış Totocuk. Buna belki de çok üzüldünüz... Ama şimdi açık konuşalım: Bu üzüntünüz **çok uzun mu** sürdü acaba? Yoksa çok geçmeden kendi başınızın çaresine mi baktınız? Her neyse, Toto da bütün öteki insanlar gibi, başkalarının acımasına gereksinim duymadan büyümüş.

Yetimler evinden çıkınca, mermer heykelleri öteden beri seven Toto, bir mermer atölyesinde işe girmiş. Burada şunu söylemem gerekiyor: Toto kent yaşamına pek ayak uyduramamış. Zaman zaman ilgi uyandırdığı da oluyormuş —örneğin, hiç tanımadığı kişileri yolun ortasında durdurup şöyle sorduğu zamanlar:

«Nasılsınız?»

Soruyu sorduğu adam kaşlarını çatarmış,

«Nasıl mıyım?»

«Evet, nasılsınız diye sordum,» diye dayatırmış Toto.

«Ama ben sizi tanımıyorum ki!»

Çoğunlukla da sert bir çıkışma olurmuş bu. Neden mi? Toto yoksul giyimliymiş de ondan.

Toto dayatırmış yine:

«Ama ben nasıl olduğunuzu bilmek istiyorum.»

Soru sorduğu adamlar homurdanarak uzaklaşırlarmış.

Sıcak bir ağustos günü, Toto, bir alanın or-

tasındaki çeşmenin üzerine eğilip, çeşmeden kana kana su içtikten sonra, yüksek sesle bağırmış:

«Yaşasın su!» Sırılsıklam olduğu halde keyfinden katıla katıla gülüyormuş: «Yaşasın su! Yaşasın su!»

Hemen aynı anda kalabalık çevresine doluşmuş, Toto da tam bu sırada suyun onuruna bir gösteriye kalkışmasın mı? Derken işe karışan bir polis, Totoyu az kalsın karakola götürüyormuş.

İşte böylece, kent, Totonun pek hoşuna gitmeye başlamış. Rap, Eloyterio ve Bib adlarındaki arkadaşlarıyla birlikte kentin kenarına çekilmeye karar vermiş. Küçük bir yamaç bulup, tahta, tuğla ve tenekeden bir gecekondu yapmışlar. Günün birinde herhangi bir nedenle toprağa bir delik açmışlar, ve birdenbire...

Delik açtıkları yerden kuvvetli bir su sütunu fışkırmış pırıl pırıl... Hayır, su değilmiş bu.

«Petrol!» demiş Toto, kesin bir tavırla.

Özellikle Bib, bu bulgu karşısında sevinçten kabına sığamaz olmuş. «Eh,» demiş içinden, «artık giysimdeki lekeleri temizleyebilirim.»

Bu olaydan sonra Bamba kenti büyüdükçe büyüdü. Böyle bir büyük kentte yaşayabilmek için insan ya güçlü kuvvetli ya da kolay morali bozulmayan, neşeli, vurdumduymaz bir yapıda olmalı. Bu ikisinden birine sahip olmayan ya kentten ayrılıyor ya da kent kenarında bir yere yerleşiyordu. Zamanla Totoyla arkadaşlarının yerleştiği yamaç da akın akın gelen insanlarla

yükünü almıştı. Çok geçmeden vadide yüzlerce gecekondu kuruldu, hem de yolları, sokakları, küçük alanlarıyla. Buraya yerleşenler çoğunlukla yalnız yaşayan adamlardı. Ama birkaç tane de aile vardı. Gecenin birinde bu yerleşim merke-

zinde de bir çocuk doğdu, tıpkı Bambadaki gibi.

Burada yaşayanların gözünde Toto, başkandı, önderdi. Toto kendisi böyle istediği için değil, kendiliğinden oldu bu. Böyledir zaten, baştakiler, ya en iyiler ya da en kötülerdir.

Toto müthiş buluş yeteneği olan bir gençti. Hani yeterli bir eğitim görmüş olsa, belki bakan olması işten bile değildi. Örneğin, bu gecekondu bölgesinin sokaklarına hiç görülmemiş adlar vermek Totonun aklına geldi: $7 \times 8 = 56$ Sokağı ya da $9 \times 9 = 81$ Sokağı. Böylece çocuklar, hiç okula gitmeseler de, hiç değilse çarpım tablosunu öğrenmiş oluyorlardı... Bir keresinde Toto, Bamba Belediye Başkanına dilekçe göndermiş, mezar taşlarına sürekli öyküler yazılmasını önermişti. Her yeni mezar taşında öykünün yeni bir bölümü olacaktı. Bu yapılırsa herkes mezarlıklara daha bir seve seve gidecekti.

Bayan Lolottanın mezarını zaman zaman gidip yoklayan Toto, çoğu kimselerin mezarlığa istemeye istemeye gittiğini, kimi zamanlar mezarları birbirine karıştırdıklarını bile gözleriyle görmüştü.

Ne var ki Toto, bu arada bir şeyi unutmuştu: Öyle ya, bakarsınız okuma delisi kitap farelerinde, ölümlerin artması doğrultusunda bir istek uyanabilirdi.

Ama yine de Toto, düşler dünyasında yaşayan bir genç değildi. Leylaklar, karanfiller yetiştirmekle birlikte, bu, onun yerleşim bölgesinde düzen sağlamasını engellemiyordu. Bu düzeni sağlamasında en yakın yardımcısı da Gae-

tano idi. Gaetano, cezaları uyguluyordu. Bu cezaların başlıcası, surata indirilen bir tokattı. Zaman zaman para cezası da uygulanıyordu. Suçu oluşturan davranışlar da gürültü patırtı çıkarmak, yerleşim bölgesinin kirletilmesi ve başkalarına sövmekti. Gaetanonun hem hakkı hem de görevi olan şey, gerekli gördüğü zaman suçlunun suratına tokatı patlatmaktı. Bu, hemen suçun işlenmesinden sonra uygulandığı gibi, suçun işlenmesinden bir yıl sonra da uygulanabiliyordu. Gaetano bu iş için bir not defteri tutuyordu. Olur a, cezadan yakayı sıyıranlar çıkabilirdi. Durup dururken, bakıyordunuz herkesin gözleri önünde birinin suratına bir tokat iniveriyordu.

«Nasılmış? Bu tokat geçen yıl Nisan ayının 17'nci günü içindi.»

Tokatı attıktan sonra Gaetano, örneğin işte böyle söylüyordu. Kimi zaman suçun yalnız gününü değil, saatini bile söylediği oluyordu.

Totoya göre, halkın en çok saygı gösterdiği iki kişi, Bib ile Eloyterio idi.

Bib, kendisinin çok duyarlıklı olduğunu ileri sürerdi hep. Yalan da değil, başkalarından farklı olduğu ortadaydı. Giyim kuşamı bakımından bile ötekilerden ayrılıyordu. Örneğin üzerinde tek bir leke bile görülmezdi. Ayrıca, tüm gecekondu mahallesinde, kulübesinin kapısına adını yazmış olan yalnızca oydu. Kapısında bir de çıngırak düzeni vardı. Küçük oğlu, elinde bir iple evin içinde koşuşur dururdu. Elinde iple koşmasının nedeni de, kapının çalındığını haber vermekti. Öyle ya... kapıda çıngırak düzeni vardı ama, düze-

nin ucunda çıngırak yoktu ki... Biri kapıya gelip de eliyle çıngırak düzenine asıldı mı, Bibin küçük oğlu elindeki ipin çekildiğini duyar, hemen babasına haber verirdi:

«Baba, baba, kapı çalınıyor.»

Aslında çok iyi işleyen bir uygulamaydı bu. Yalnız bir keresinde, birisi ipe çok hızlı ve sertçe asılmış, Bibin küçücük oğlu tavana doğru savrulmuştu. Gelgelelim Bib, böyle konforlu yaşamakla övünürdü. Çok övündüğü şeylerden biri de, tüm gecekondu mahallesinde diş fırçası kullanan tek insan olmasıydı.

Bib bir de kulüp kurmuştu. Kurduğu bu kulübün adı «Çaresizler Kulübü» idi. Bu kulüpte yalnız kâğıt oynamak için toplanılırdı. Kulübün yönetmeliği harfi harfine uygulanırdı. Yönetmeliğin çok sıkı uygulanan maddelerinden biri, bu kulübe seçkin kimselerin, eşraf kimselerin üye kabul edilmemesiydi. Tıpkı yüksek sosyete kulüpleri gibi. O kulüplere de, sosyeteye uygun düşmeyenler alınmaz ya hani...

Şunu söyleyelim ki, Bib bütün bunları, oğlunu etkilemek için yapıyordu. Her pazar küçük oğlunu yanına alıp kent merkezine götürürdü. Kimselere görünmeden büyük yapılardan birine girerler, asansörle ha babam çıkıp inerlerdi. Örneğin caddede bir tören alayıyla karşılaştılar da, alayın önünde de bando mu var, Bib eğilerek selâm verir, seslenirdi:

«Sağolun... sağolun, eksik olmayın!»

İsterdi ki, oğlu bu tören alayının, babasının onuruna düzenlendiğini sansın.

Rap ise bambaşkaydı. Kıskanç yaradılışlı olan Rap pek temiz de sayılmazdı. Bunu anlamak için gecekondusuna bir göz atmak yeterdi. Rap, günün birinde kent merkezindeki bir mağazanın vitrininde bir melon şapka gördü. Şapka kırmızı atlastan bir yastık üzerinde duruyordu. İşte o günden sonra, Rap bu şapkayı unutamaz oldu. Artık bütün amacı böyle bir şapkaya sahip olmaktı. Zaten hep, başkalarından daha çoğuna, daha iyisine sahip olmak isterdi. Gecekondu mahallesinde oturan komşularını da kıskanırdı. Oysa, onların arasında melon şapka sahibi olan bir kimse de yoktu. Peki neden böylesine kıskançtı bu Rap? Eee işte, kıskançlık böyledir, hastalık gibi yapışır adamın yakasına.

Geceleri Rap yatağında bir o yana bir bu yana döner durur, bir türlü uyuyamazdı. Hep başkalarının durumunu düşünürdü de ondan. Uykusu kaçınca kalkar ayağa dikilir, bir mum yakar, yüksek sesle bağırırdı:

«Toto başarısızın biri!» ya da «Bib kaz kafalı biridir!»

Böyle bağırıp boşaldıktan sonra, kendini daha bir rahatlamış hisseder, uyuyabilirdi.

Kimi zaman da Rap, sabah karanlığında uyanır, ıssız gecekondu bölgesinde dolaşır, taze sabah havasını derin derin içine çekerek yürüyüş yapardı. Başkaları kalkıp da işe gittikleri zaman havanın daha bir azaldığını düşünürdü.

«Erkenden uyanıp kalkan, iyi ve temiz hava alır, daha uzun yaşar,» derdi kendi kendine.

Rapın sapsarı tenli bir kimse olmasına kar-

şılık, Eloyterio pembe tenli bir insandı. Hep dalgın gibi görünürdü. Uzun boylu olan Eloyterio, belinden yukarısını saat sarkacı gibi ileri geri sallar dururdu. Kendini belki de saat sarkacına benzettiği bir gerçekti. Çünkü biri çıkıp da «saat kaç?» diye soracak olsa, tam saati söylerdi. Hiç şaşmaksızın. Ama fazladan bildiği şeyler de vardı: örneğin, yeryüzünde kaç kötü insan bulunduğunu, kaç sahteci, kaç yalancı bulunduğunu da bilirdi. Eloyterio hep insanı tanımlayacak bir özdeyiş bulmanın düşünü kurardı. Öyle bir özdeyiş olacaktı ki bu, mermere işlenecek, altına da «Eloyterio» diye yazılacaktı. Eloyterio düşünür, kafa patlatır, ne yazık ki bir sözcüğü, tamlaması hep eksik kalırdı özdeyişin. «İnsan...» diyerek hep yeni baştan başlar, ardından suspus olurdu. Evet, ikinci sözcük yoktu daha, eksikti, onu bir türlü bulamıyordu.

Eloyterio daha başından beri Totodan hoşlanmıştı. Onunla karşılaşınca hemen dostluk kurmuş, üç yıldır Eloyterioya bakmakta olan yaşlı karı kocanın yanından ayrılmıştı. Çocuksuz ve oldukça varlıklı olan bu yaşlı çift, Eloyterioyu kentteki kimsesizler yurdundan almışlar, evlerine getirmişler, yedirip içirmişler, giydirmişler, yanlarında alıkoymuşlardı. Bütün bunlara karşılık, Eloyterio da, noel gecesi, yumurta biçiminde dev gibi bir çikolatanın içine girmeye, masaya taşınmasına, çikolatadan yumurtanın kabuğunu kırıp, bir civciv gibi, dışarı çıkmaya razı olmuştu. Daha sonra da şiirler okumuş, yaşlı karı kocaya bu yoldan bir ana babalık zevki tattır-

mıştı. Ne var ki Eloyterio yerinde duramayan bir kimseydi. İşte bu yüzden Totoya katılmış, küçük vadiye gelmişti. Gecekondu mahallesine yerleşti yerleşeli bir daha hiçbir yere kıpırdamamış olan Eloyterio, dünyanın tüm altınlarını da verseler buradan başka yere gitmeyeceğini söylerdi.

Burası gerçekten de güzeldi. Teneke damlar güneş altında pırıl pırıl ışıldıyor, gecekondu mahallesine barış içinde ve temiz bir görünüm kazandırıyordu. Mahallenin her yanından petrol fıskiyeleri fışkırıyordu. Çünkü bu arada, mahallede kim var kim yok yerde birer delik açmış, birbirlerinden bağımsız olarak ve parasız, giysilerini temizlemenin yolunu bulmuşlardı. Gelgelelim, Bamba kentinde oturanlar buradan yalnız şık arabalarının içinde geçerler, hem öyle de hızlı geçip giderlerdi ki, gecekonduları kaşla göz arası ancak görebilirlerdi.

Görünüşe bakılırsa, gecekondu mahallesindeki bu birkaç yüz insan, burada daha uzun bir süre rahat rahat oturacaklardı. Bu topraklara gelip yerleşmiş olmalarına ses çıkaran falan yoktu. Toprak alım satımıyla kâr amacı güden bir vurguncu, kent belki bu yönde gelişir umuduyla buraları vaktiyle satmalmış, gelgelelim Bamba kenti aksi yönde gelişmişti. Vurguncu amacına ulaşmadan ölüvermiş, toprağı çocuklarına bırakmıştı. Aynı yeri bu çocuklar da kendi çocuklarına bırakmışlardı. Artık bu sonuncular bile yaşını başını almış kimselerdi.

Sizin anlayacağınız, bizim gecekonducular

Bambalıların gözüne batmıyorlar, onları tedirgin etmiyorlardı. Derken, şu Anselmo sorunu ortaya çıkmasın mı? Anselmonun işi geceleri sokakta adam çevirmekti. Elindeki tabancayı cebinden çıkartarak yoldan geçenlerin yolunu keser, ama tabancayı karşısındaki adama değil, kendine doğru çevirir:

«Ya paranı ya da canımı...» derdi.

Kendilerine bu sözlerin söylendiği kimseler Anselmonun ne istediğini anlamayınca, Anselmo şöyle açıklardı amacının ne olduğunu

«Eğer bana biraz para vermezseniz kendimi öldüreceğim...»

Bu yolu izleyip hiç kimseden beş para bile alamadığını söylemeye bilmem gerek var mı?

Bu olaya bakıp da gecekondularda oturanların çalışmaktan kaçındıklarını sanmayın. Hayır hayır, öyle birşey yok. Gerçi Toto artık taş ustasının yanında çalışmıyordu ama, kendi başına çalışarak alçıdan heykeller yapıyordu. Üç arkadaşı da ona yardım etmekteydiler. Ötekilere gelince, onlar da kentte çalışıyorlardı; yük taşıyorlar, gazete satıyorlar, temizlik işçiliği yapıyorlardı. Örneğin Semp, işportacılık yapıyordu. Fazla birşey sattığı söylenemezdi. Çünkü malını övmek için gevezelik ederken, kendisi kendi sözlerinin etkisinde kalıyor, satacağı malı müşteriye göstermeyi tamamen unutuyordu. Malını parlak sözlerle övmekten hiç yorulmuyor, gelgelelim alıcılar bu övgülerden yorgun düşüp bıkıyor, çekip gidiyordu. Sonra bir de Akrobat Aşil vardı. Bir başka Aşil daha vardı ki, o da büyük bir

buluşun sahibiydi. Bu ikinci Aşil, borç senetlerini küçük çiçek resimleriyle süslemeyi bulmuştu. Neden biliyor musunuz? Borçluları biraz olsun neşelendirmek, eğlendirmek için... Gelgelelim bu buluş pek de başarıya ulaşmadı. Çünkü önemli olan alacaklılardı, onlar da bu senetler resimli olmuş, olmamış, aldırmıyordu.

Demek istediğim şu ki, gecekondu mahallesinde oturanların büyük çoğunluğu çalışıyor, yiyecek de buluyordu. Çok değilse de, yeterince yiyip içebiliyorlardı.

«İnsanın hayatta çok şeye gereksinimi yoktur ki,» diyorlardı. «Önemli olan, başkalarında daha fazla şey olup da onda gözü kalmamak.»

Bizimkilerden hiçbirinin bir ötekinden daha fazla şeyi yoktu. Ne var ki, kendi gecekondu bölgelerinin sınırları içinde kapalı kalmayıp, dış dünyada işlerin her zaman adaletli gitmediğini de unutmamaları gerekirdi. İşte buna da şöyle bir çare düşündüler: Her ay içlerinden birini seçiyorlar, bu seçilen kişi, herkesin gözleri önünde bütün bir tavuğu bir oturuşta yiyordu. Sıcacık tavuk bir yemek masasının tüm yöntemleri ve görgü kuralları ile yenilip bitirildi mi, tavuğu yiyen, coşkulu alkışlarla ödüllendiriliyordu.

İçlerinde bir de Mak adında biri vardı ki, o da hayatını dilenmekle sürdürüyordu. Ne var ki, Mak yalnız dilencilerden dilenen bir dilenciydi. Giyimi kuşamı yerinde kimselere el açmaktan korkuyordu. Makı dilenmekten vazgeçirebilmek için Toto neler yapmıyor, ne çareler düşünmüyordu! Ama kolay kolay başarılacak bir iş değildi bu. Toto, Makı karşısına alıyor:

«Hiç değilse,» diyordu, «dilendiğin kimseye bir yararın dokunmalı.»

Kendisine sadaka verenlere, onların dikkatini çekecek bir şeyler söylemesi gerektiğini de öne sürüyordu Toto. Örneğin:

«Sağolun efendim, günün birinde öleceğinizi unutmayın!» gibi.

Gelgelelim Mak bu işi pek beceremeyince, Toto başka bir çare düşünmek zorunda kalmış, ona, çok sade bir yoldan saatin kaç olduğunu söylemesini önermişti:

«Sağolun bayım, saat şimdi sekizi on geçiyor.»

Gecekondu mahallesinde, yavaş yavaş büyüyüp güzelleşen bir de bahçe vardı. Gecekondularda oturanlar, bahçenin bakımında sırayla işe katılıyor, çalışıyorlardı. Gelgelelim, bahçıvan parası verilmese de bahçelerin bakımı için para ister. Ee, nereden bulmalı bu parayı? Totonun düşünmeyi bilen kafası buna da şöyle bir çare düşünmüştü: Gecekondu mahallesindeki işsizleri Bamba kentinde oturanlara kiralamak... Toto bu işsizleri iki gruba ayırdı. Grubun biri sağda, biri solda yer aldı. Her gruba değişik yazıyla birer plaka verildi:

ÖVÜLMEK İSTER MİSİNİZ?
Övgücü: Saati 50 lira

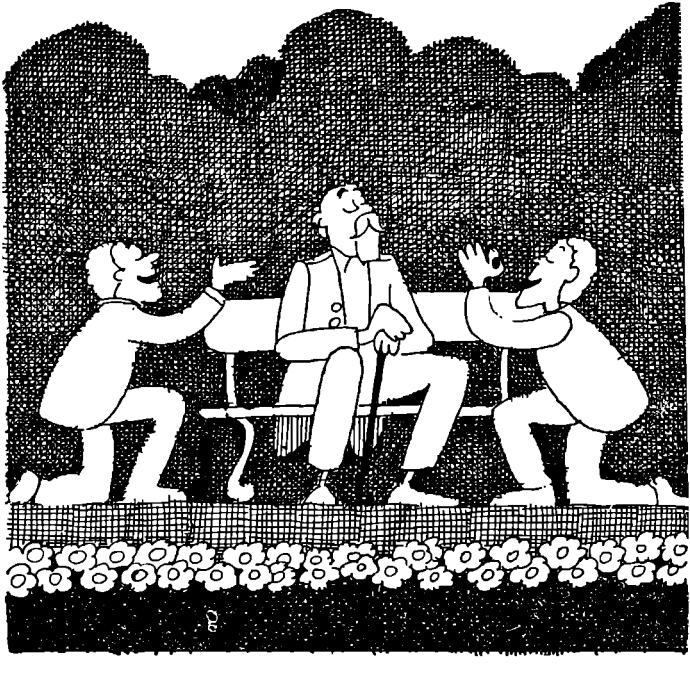
DİNLEYİCİ İSTER MİSİNİZ?
Dinleyici: Saati 70 lira

Anlayacağınız, Bamba kentinde yaşayanlar bir övgücü ya da dinleyici mi istiyorlar, gecekondu mahallesine gelip övgücü ya da dinleyiciyi alıp gidecekler, övgücü ya da dinleyiciyi geri getirdikleri zaman kirayı da ödeyeceklerdi. Umulduğundan da fazla kentli başvurmasın mı bizimkilere? Hem de ne ünlü, ne seçkin kişiler! İçlerinde bir sürü de sanatçı vardı. Bunlardan biri, yarım gün için iki övgücü birden kiralamış, övgücüleriyle birlikte kent parkına yollanmış, bir sıraya oturup kendini övdürmüş durmuştu. Zavallı övgücüler bildikleri tüm övgüle-

ri sıralayıp da artık övgü bulamaz duruma g
rince, önceki övgüleri tekrarlamaya durmuşla
dı. Ama müşteri, yine de pek hoşnut kalmıştı.

İşte gecekondu mahallesinde hayat böyle sü
rüp gidiyordu. Çok yükselme yoktu ama, ço
ciddi sorunlar da yoktu. İşlerin ters gitmesi an
cak şeytanın işe karışmasıyla gerçekleşebilirdi..

Eh işte, günün birinde şeytan işe karışıp, Ra
pın kulağına bir şey fısıldamasın mı? Öbür gür
Rap hiç kimseye bir şey açmaksızın kente doğrı
yola çıktı.

Rap doooğru Bay Mobiçe gitti...

Bu Bay Mobiç üzerine daha bazı şeyler anlatmanın sırası geldi sanırım. Bu anlatılacak şeyler, biraz zaman alacak. Öyleyse, Rap bu sırada holde oturup bir süre beklemek zorunda kalacak.

●

Mobiç, oldukça iri ve şişmandı. Aslında olağan bir insan görünümündeydi. Ama yakından incelendi mi pek de insansı olmadığı anlaşılırdı... Bir sürü koca koca yapının sahibiydi. Petrol, ipek, lastik, at ve demir işi yapardı. Ayrıca, ülkenin en büyük havabalonu fabrikası da onundu. Dolabında yirmi çiftten fazla ayakkabısı vardı. Mobiçle karşılaşan tüm insanlar ilk selâmı kendileri verirdi; onunla iş ilişkisi olmayanlar da, hattâ onu çekemiyenler de... Mobiç için çok olağan bir şeydi bu.

Mobiçin ailesi mi?

Hayır, Bay Mobiçin ailesi yoktu... Yoksa, vardı mı demeli? Eh işte, büyük sanayi patronları söz konusu olduğunda bunu söylemek kimi zaman zorlaşır. Yaşlı bir uşağı olduğu öteden beri bilinirdi. Ademaro adındaki bu uşak, Mobiçe çok saygılıydı.

Bu Ademaro, yıllardır Bay Mobiçin yanındaydı. Zavallı Ademaro az mı yuvarlanmıştı merdivenlerden aşağı... Bay Mobiçten tekme yediği

için mi sanıyorsunuz? Hayır hayır, öyle değil, gerçekten değil. Nedeni çok başka!

Bay Mobiç yolculuğa çıkıp da Bamba kentine cepleri delik döndü mü, yeniden ön plana geçmek ve yeni ilişkiler kurabilmek amacıyla kentin tüm etkin kişilerini hemen yemeğe çağırırdı. Çağrılılar toplanıp da neden sonra yemeğe sıra gelince, Mobiç onlara yemek listesinde yeralan en seçkin yemekleri sıralamaya başlardı Listede neler yoktu neler, efendime söyleyeyim, mantarlı keklik, süsen çiçeğiyle servis edilecek patates, kuşkonmaz, sütte ıstakoz... Derken, Ademaro yemek salonuna inen merdivenlerde görünür, ayağı takılıp merdivenlerden aşağı apar topar yuvarlanır, yerde boylu boyunca uzanır kalırdı. Ellerinde çatal bıçakla hanidir yemek beklemekte olan konuklar, heyecanla yerlerinden fırlarlardı. Bay Mobiç ise, yaralanan uşağının acısından bayıldı bayılacak, ve avutulacak gibi olmadığından, konuklar için çekilip gitmekten başka çare kalmaz, Bay Mobiçin övdüğü yemeklerden vazgeçmek zorunda kalırlardı... Oradan ayrılırlarken, Bay Mobiçin yalnızca Karun kadar zengin değil, aynı zamanda çok da duyarlıklı olduğuna inanarak giderlerdi.

İşte böylece Bay Mobiç, hiç masrafa boğulmaksızın Bambanın en varlıklı çevresine girmenin yolunu bulmuş olurdu. Salt Ademaronun tehlikeyi göze alması pahasına... Ademaro, bir keresinde tam bir ay, daha sonraki bir olay sonucu da iki ay, topallayıp durmuştu bu yüzden.

Mobiç mutlu muydu acaba?

Eh işte... Zaman zaman güldüğü olurdu, hepsi bu.

Her yılbaşı, düzenlediği eğlenceye tüm memurlarını çağırırdı. Bu geceye katılanlara Bay Mobiç ilginç bir oyun oynatırdı: Odanın bir köşesine sakladığı bir yüzüğü arayıp bulmalarını isterdi. Yüzüğü bulan, ona sahip olurdu. Millet yüzüğü arayıp bulmaya uğraşır, Bay Mobiç de bağırıp çağırarak onları gayrete getirirdi. Memurları salonun ötesine berisine dağılırken ya da hep birden bir köşeye üşüşürken, Bay Mobiç güler durur, basardı kahkahaları. Yüzüğü arayanlar birbirlerinin ayağına bastıkça ya da birbirlerini ısırıp birbirlerinin yolunu kestikçe, Bay Mobiç çocuklar gibi gülerdi...

Oyunun sonunda yüzük bulundu mu, hepsi ölesiye yorgun ve soluk soluğa, bir alkıştır tuttururdu.

Böyle gecelerde Bay Mobiç kendine hiç söz getirtmezdi. Kremalarından tutun da şekerlemelerine, pastalarına kadar ortalık yiyecekle dolar taşardı. Geceye katılanlar, Bay Mobiçin insancıl özelliklerinden kuşku duyanlara inançla,

«Görüyorsunuz ya, hiç de eli sıkı biri değil o,» derlerdi.

Bay Mobiç hırslı bir adam mıydı?

Daha önce de söylediğimiz gibi, Bay Mobiç bütün kentte tanınmış bir insandı, karşıdan gelenler onu görür görmez, selam verir, önünde eğilirlerdi. Bu yüzden Bay Mobiç, artık bir heykelinin dikilmesi zamanının geldiğine inanıyordu... Ne var ki, Bamba Belediye Başkanı, Bay

Mobiçin bu isteğine karşı,

«Ama,» demişti, «heykeli dikilenler ancak ölmüş kimselerdir.»

Gelgelelim, Bay Mobiçin sekreteri Karmelo, daha yaşadıkları sırada heykeli dikilmiş sürüyle insanın bir listesini sunmuştu. Bunun üzerine Belediye Başkanı, yelkenleri suya indirmiş, heykele başlanmasını buyurmuştu. Ne var ki, heykelin bacakları çoktan yapılmış olduğu halde, Bay Mobiç çalışmanın durdurulmasını dilemişti... Neden mi? Nedeni çok basit Bay Mobiç, Maliye Bakanlığından çok korkardı da ondan! Şimdiye kadar yasaları atlatmayı, vergi ödememeyi pek güzel başarmıştı. Oysa heykeli dikilecek olursa, bütün dikkatlerin üzerine çevrileceğinden kuşku duyuyordu. İşte böylece, heykelin dikilmesinden yüreği kan ağlayarak vazgeçti... Mermer ziyan olmasın diye, ruhunu çoktan teslim etmiş bir başka Bamba hemşerisinin heykelinin dikilmesine karar verildi. Ama heykeli dikilen kişinin yalnız kafasıyla gövdesi kendisinindi, bacakları ise Bay Mobiçin...

Eh işte, Bay Mobiçin tanıtılması için bu kadar gevezelik yeter. İyisi mi biz şimdi biraz da Rap ile ilgilenelim.

Rap holde oturmuş, Bay Mobiçin kendisini çağırtmasını bekliyordu. Daha bir sürü bekleyen vardı. Zaman zaman bir memur kapıyı açıp başını uzatıyor, bekleyenlere

«Biraz daha sabredin lütfen,» diyordu, «çok sürmez artık.»

Bekleyenler de, gülümseyerek,

«Aman efendim,» diyorlardı, «elbette, kuşkusuz...»

Gören de, şu salondakiler için beklemenin dünyanın en eğlenceli işi olduğunu sanırdı. Çok uzun aralarla içlerinden biri çağrılıyordu. Rapın sorup öğrendiğine göre, ötekiler, her tanrının günü gelir, ama içeri kabul edilmezlermiş.

Bekleyenlerden biri, elli yaşlarında görünen sıska bir adam, birden ayağa kalkıp Rapın yanına geldi ve,

«Beni unutma!» diyerek yeniden yerine oturdu.

Bu adam şimdiye dek Mobiçin odasına hiç girememiş, bu sonsuz bekleyişten ötürü anlaşılan kafayı hafiften üşütmüştü.

«Beni unutma,» derse, başkalarının kendisini bir daha hiç unutmayacaklarına inanıyordu. Bütün derdi de, olanak elverdiğince çok sayıda insanın belleğinde yer etmekti. Bay Mobiç tarafından aşağılanmasına karşı bir önlemdi bu.

Bir başka köşede de tatlı yüzlü bir adam oturmaktaydı. O da Bay Mobiç ile görüşmek için az beklememişti. Mobiçin çok beğeneceği bir tasarısı olduğunu söylüyordu: Yüksek-Oto tasarısı! Otomobiller bundan böyle alçak değil, içindekilerin ayakta durabilecekleri biçimde yapılmalıydı. Tıramvaylardaki gibi, ayaktakilerin tutunabilecekleri el kayışları da yapılabilirdi bu yeni tip otolarda. Bu adamın ileri sürdüğüne göre, yayalar bu tip otolardan zarar görmeyeceklerdi.

Bir süre sonra kapı açıldı, gençten bir adam,

adı Anhize idi, ıslık çalarak Mobiçin odasından çıktı. Anhizenin uyurgezer bir amcası vardı. Bu amca her gece aynı saatte yatağından kalkıyor, sırtında pijama, gözleri kapalı ve kolları ileri doğru uzanmış, beden eğitimi yapıyor, pencereden dama çıkıp, yağmur oluğu boyunca koşuyordu. Anhize, sandalyeler ve sıralar satınalabilmek için Mobiçten borç para koparmıştı. Bütün bu sandalye ve sıraları bahçeye dizecek, olayı artistik bir gösteri olarak sergileyecekti.

Bekleyenler arasında çocuğuyla birlikte bir adam daha vardı. Bu adamcağız, Bay Mobiçin firması kadar büyük bir firma olan Karlit firmasında eskiden kapıcılık yaparmış. Günün birinde işine son vermişler. O günden beri evinde öfke krizlerine kapılmaktaymış. Kriz geldi mi, açıyormuş ağzını kapıyormuş gözünü, ve eski işvereni Karlite basıyormuş sövgüleri. Eğer ailece yemekteyseler, tabak çanak ne varsa toparlıyor, fırlatıyormuş yerlere. «Onu öyle bir benzeteceğim ki... deyip duruyor, ama nasıl benzeteceğini bir türlü bulamıyormuş.

Adamın, eski patronu Karlite duyduğu bu nefret, zamanla küçük çocuğuna da geçmiş. Ve çocuk, yılbaşı armağanı olarak babasından, Bay Karlitin kıçına bir tekme sallamasını istemiş.

«Yaparım, yaparım,» diye söz vermiş babası.

Yılbaşı gecesi baba oğul sokağa fırlayıp, yağan karın altında Bay Karlitin yolunu beklemeye başlamışlar. Savrulan karlar altında gelip geçenler şöyle böyle farkediliyormuş. Derken, bir de bakmışlar ki... evet, hiç kuşku yok, az öte-

lerinden Bay Karlit geçmekte! Ardına takılmışlar. Oğlu babasına boyuna,

«Hadisene, hadisene...» der dururmuş.

«Birazdan, birazdan,» diyen baba, hâlâ biraz kuşkuluymuş.

Oğlan, babasının tekmeyi sallamaya pek de niyetli olmadığını anlayınca, başlamış ağlayıp zırlamaya.

«Yılbaşı armağanımı ille de isterim, istiyorum işte!» diye tutturmuş.

Baba da ne yapsın? Anlamış ki bir şeylere girişmesi gerek! Şöyle bir gerileyip hız alarak koşmuş, önlerinden giden adamın kıçına sallamış tekmeyi... Ne var ki, yoğun kardan ötürü hiçbir şey iyi görünemediği için, yanlış bir kıç seçmişlermiş. Babanın tekmelediği, Bay Karlitin kıçı değil, oradan gelip geçmekte olan başka bir adamın kıçıymış.

Neden sonra Rap içeri çağırıldı. Sekreterin kulağına sorunun «P» sorunu olduğunu fısıldadıktan sonra, içeriye alınması çok hızlı gelişmişti. Durum Mobiçe hemen iletilmiş, Mobiç de böyle durumlarda her zaman yaptığı gibi, çok hızlanmıştı...

Bu davranışın ille de zekâ ile ilgili olduğu sanılmamalı.

«Bana söyleyeceğiniz ne?» diye soran Mobiç, başını kaldırıp bakmaksızın yazı yazmayı sürdürdü. Belki de küçücük adamlar çizmekteydi önündeki kâğıda.

«Bana bir melon şapka alabileceğim parayı verirseniz,» dedi Rap, «çok yakınınızdaki petrol

kaynağının yerini size açıklarım.»

Öyle ya, «P» sorunu işte!

Mobiç hâlâ başını kaldırıp de şöyle bir bakmıyordu bile. Rapın petrolün önemini fazla abarttığını, ayrıca melon şapkaların da çok pahalı olduğunu söyleyen Mobiç, kendisinin bile melon şapkası olmadığını öne sürdü. İstediği melon şapkayı elle tutulacak kadar yakınında görmüş olan Rap, terlemeğe başlamasın mı! Anlayacağınız, Mobiç, allem etti kallem etti, Rapı dize getirdi. Rap da bülbül gibi dile geldi, Mobiçe bütün bilgiyi verdi, her şeyi açıkladı.

Birdenbire yerinden fırlayan Mobiç, Rapın boynuna sarıldı, zile basıp Karmeloyu çağırdı. Sekreterine, Bambanın kuzeyindeki bütün top-

rakların satınalınmasını söyleyip, Rapa da bir melon şapka alabilmesi için gerekli paranın verilmesini buyurdu.

Akşam üzeri gecekondusuna dönen Rapın melon şapkası başındaydı. Gecekonduların damındaki teneke kaplamalar akşam güneşinin altında pırıl pırıldı. Petrol fıskiyelerinin üzerindeki toplar da, tıpkı su fıskiyeleri üzerindeki pingpong toplarını andırıyordu. Güzel mi güzel bir görünüm...

Ama böyle güzel şeylerden anlamak nerde, Rap nerde! Rap bütün bunların farkına bile varmıyordu. Totonun önünden geçerken Totoyu selamladı, ama gözlerine bakmaya cesaret edemeyip, gecekondusuna girdi. Ne var ki melon şapkasını başından çıkarmayı unuttuğu için, şapka kapının pervazına çarptığı gibi yerlere yuvarlandı.

Alçı heykellerinin tozunu almakta olan Toto, melon şapkayı görmemişti bile. Eh işte, böylesine işine gömülmüştü de ondan. Totonun bütün heykelleri birbirinin eşiydi Elinde bir güvercin tutan, ayağını hafifçecik kaldırmış bir kız!

Parkların güzelleştirilmesi için yapılan bu heykeller, Totonun tutkusuydu. Özellikle, pürüzsüz ve çok güzel olan bir tanesi... Totoya göre, bu heykel onun usta işi başarısıydı... Totonun bu heykele sevdalandığı sanılmasın. Ne var ki kafasını çok meşgul eden bir heykeldi. Şu alçıdan kıza benzeyen bir kadın olsa beni mutlu edebilirdi, diye düşünürdü sık sık. Böyle hey-

kele dalmış düşünürken, Bib, yanında birkaç kişiyle birlikte yaklaştı.

«Bu baylar seninle görüşmek istiyorlar,» dedi Bib.

Adamlardan ikisinin üzerinde kara üniformalar vardı.

«Adliyeden geliyoruz,» deyip, Totoya bir kâğıt gösterdiler. «Bu topraklar Bay Mobiçin özel mülküdür. Boşaltılması gerekir. Hem de hemen!»

Toto, ossaat taş kesildi sanki. Neden sonra, bir açıklama istedi. Ama iki üniformalı, Totoya hiç aldırmadılar bile.

«Hadi hadi, fazla uzatmayın!» dediler sert bir tavırla. «Yarın sabah topunuz çıkıp gideceksiniz buradan.»

Bunu söyleyip çekilip gittiler.

«Ama bu olamaz,» dedi Eloyterio. «Olamaz böyle şey. Bizi bir çırpıda buradan söküp atamazlar.»

«Elbette,» dedi ötekiler de. «Olamaz, böyle şey olamaz.»

Onlar için işin daha fazla bir anlamı yoktu artık. Birbirlerinden ayrıldılar. Birçoğu, gecekondu halkının güncel sorunları tartıştığı akşam toplantısına doğru yollandı.

Çevredeki köylü kulübelerinden dumanlar yükselip vadiyi doldurdu. Öyle bir görünüm ki, sanki bir savaşın ardından toplar susmuş da savaş alanı sessiz sedasız kalmış. Ya da atışların hâlâ kesilmemiş olduğu bir savaş alanı; ama kuş bakışıyla!

Mahallenin insanları, yamaçtaki çayırlığa oturdular. Hem konuşuyorlar hem de kentin üstündeki göğe bakıyorlardı. Kentin sokaklarından geçen bir sürü troleybüsün arasıra çaktırdığı yeşilimsi elektrik şimşekleri, gökyüzünde yansıyordu.

Güneş iyice alçalmıştı. İnsanların üzerine artık gölge çökmüştü. Sanki hava, suya dönüşmüştü. İçlerinden birkaçı titreyerek doğruldu, çok yakındaki bir tepeye, son güneş ışınlarının aydınlatmakta olduğu tepeye doğru koşuştular. Ne var ki gölge, karanlık bir çember gibi, otlarla kaplı yamaçtan yukarı tırmanıyor, sessiz sessiz yaklaşıyor, bu da tepede toplanmış olanların içinde garip bir tedirginlik yaratıyordu. Yıldırmaya çalışarak yaklaşan bu gölgenin karşısında, insanlar adım adım gerileyerek kaçıyor, ellerinden geldiğince güneş altında kalabilmek için, tepenin en uç noktasında toplanıyorlardı. Gündüzü gecenin izlediğini ilk olarak şimdi farkediyorlardı sanki. Gece, artık hiç çekilmeyecekmiş gibi, korkuya kapılıyorlardı. Derken, güneş yokoldu.

Hemen ardından, bir çöp yığınının arkasında yeniden görünen güneş, yirmi metrekarelik bir yeri parıltılı bir portakal rengiyle ışıldattı. Bib, Mim ve ötekiler, bağrışarak o aydınlık yere doğru atıldılar, sanki ışığı yere bastırmak istiyormuşçasına, durdukları yerde tepinmeye baş-

ladılar. Tüm ötekiler çepeçevre gri bir renk içinde kalmışken, berikiler aydınlık içinde duruyorlardı. Derken, o aydınlık yer de söndü. Son ışınlar da bir tahtaperdenin delikleri arasından yorgun argın sızabildi, yerdeki kırık bir camı bir anlığına solgun bir ışıkla aydınlattı, ve otlar tarafından yutuldu.

Tepenin üzerinde kalmış olanlar, gözlerini göğe diktiler, düş güçlerini daha hâlâ gündüzmüş gibi besleyen ışığın aldatıcı yansımasını gözden geçirdiler. Gelgelelim karanlık, yerden yukarıya doğru yükselip, bacaklarına tırmanıyordu bile.

Yukarıda, gökyüzünde, bulutların arasında bir savaştır başlamıştı. Bir antilopa benzeyen bir bulut boğaya ya da ineğe benzeyen bir başka buluta saldırıyordu sanki. İlk bakışta boğa gibi görünen bulut, aydınlık bir ışık yolunun üzerinden karşıya geçerken iki tane gergin memeye dönüştü. Öyle iki meme ki, çatlayacak olsalar bütün kentin başından aşağıya pırıl pırıl bir süt boşalacak, tüm kenti dolduracaktı. Oysa antilop, daha başından beri ortada olan başı ve incecik bacaklarıyla tanınmıştı. Bu ikisi, bir biçim almak çabasındaki küçük bulutlarla çevrilmişti.

Bulutlardaki bir surattan, bir göl mü, bir kayık mı, yoksa bir şato mu oluşacağını hafif bir esinti belirler. Gerçekleşmekte olan biçim, daha yeni yeni ortaya çıkarken, bir de bakarsınız yeniden değişikliğe uğramış.

Şu sırada toynaksız görünen antilop, dos-

doğru ineğin üzerine gidiyordu. Belki de tehlike içinde olduğunun farkında bile değildi. İneğin ağzına dokunduğu sırada, masmavi gözü korkudan kapanıverdi. İnek, dolgun bir çayırda durup bekliyor, ağzını bir balina ağzı gibi açmış, sirüs bulutlarını yiyordu birbirinin ardından.

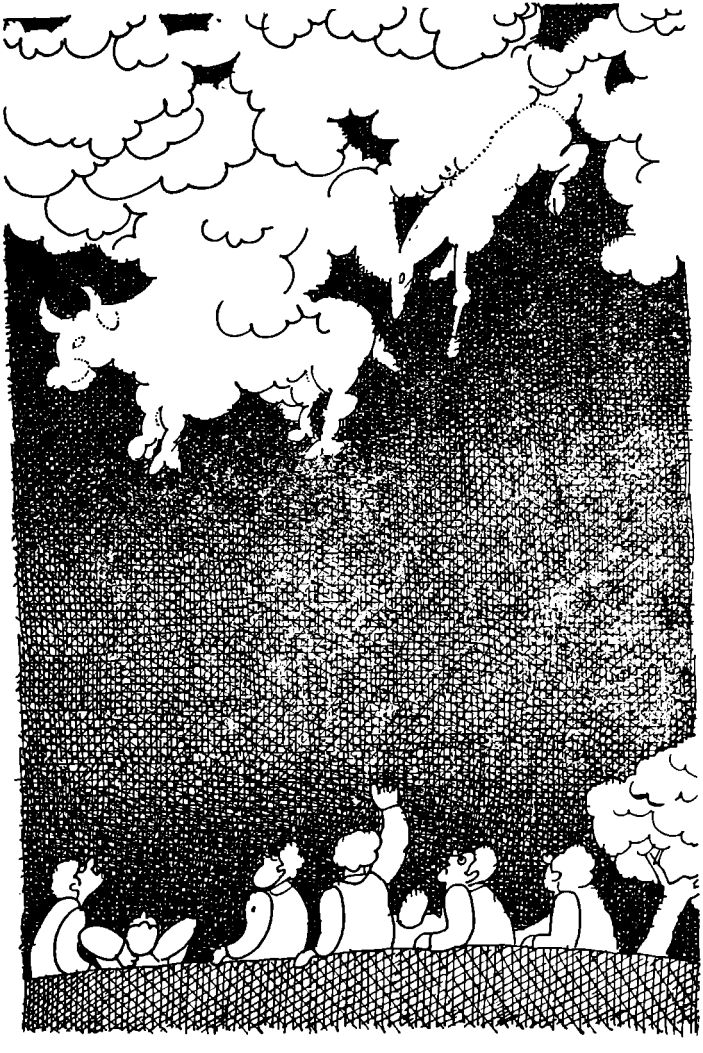
Aşağıdaki seyirciler kendi aralarında anlaşabilmiş değildiler. Bir bölümü, antilop yenilgiye uğrayacak derken, ötekiler bundan pek emin görünmüyorlardı. İçlerinden biri, antilopun ne yapıp edip büyük bir boa yılanına dönüşmesi gerektiğini, o zaman ineği yutabileceğini ileri sürüyordu. Ama böyle bir şey olmadı. Antilopun sivri ağzı, rüzgârın da yardımıyla ineğin karnını oymağa başlayınca, inek olduğu yerde çözülmeye başladı. Antilopun bu zaferini aşağıdakiler coşkun alkışlarla ödüllendirdiler.

Bu arada antilopun kafası, kendi başına ve bağımsız, yolculuğunu sürdürmeye koyulmuş, şimdi kafasız kalmış iki vücut ise, göze göz, dişe diş bir savaşı sonuna kadar yürütmeye başlamıştı. Öyle bir savaş ki, ancak düşlerde görülebilir. Kısa bir süre sonra bütün tablodan geriye kala kala bir çizgi, sık ve yoğun bulutlardan çözülüp bulutsuz gök içinde uzanan bir tür dalgakıran kalmıştı.

«Şu bembeyaz dalgakırandan balıklama atlamak ne keyifli olur kimbilir,» diyordu Toto.

Ama aşağıdaki bulut bahçelerini çepeçevre çevirmiş olan sivri parmaklıklara saplanmak korkusu olmamalıydı elbette.

Toto, arkadaşlarına gökyüzünün sırlarından

da söz ediyordu :

«Şöyle bir bakın hele,» diyordu Toto. «Şu yukardaki gökyüzünün her bir metresinde milyonlarca güneş vardır, ve her güneş, milyonlarca yıldız tarafından kuşatılmıştır. Yeryüzündeki bir milyar insan gökteki yıldızları saysalar ve her birinin bulduğu sayıyı öbür sayılarla toplayacak olsalar, toplam sayı gökyüzünün milyarda birinde duran yıldızların milyarda birini bile bulamaz. Bir milyar yıl boyunca...»

«Yeter yahu! Bıktım artık!» diye seslenen Mim, çareyi koşup kaçmakta buluyordu.

Söze daha yeni başlamış olan Toto, dinleyicileri şaşkına döndürüp, fazla zorladığını anlayınca, daha ileri gitmekten vazgeçiyordu.

Tam bu sırada, Eloyterio atılıyordu öteden

«Baksanıza kuzum, şimdiye kadar ipek böceklerinden hiç söz açmadık. Neden?»

«İpek böceklerinden mi? Nasıl? Ne dedin?»

«Evet, ipek böceklerinden hiç söz açmadık. Hanidir böyle biraraya gelip oturuyoruz da ipek böceklerinden hiç söz etmiyoruz. Yaşlanıyoruz, yaşlandıkça yaşlanıyoruz da hâlâ bir söz açıp en yakınımızdaki şeyleri bile...»

Gelgelelim, ipek böceklerinden yine söz açılamıyor, çünkü Rik yeni bir haberle konuyu değiştiriyordu :

«Ben bu günlerde çok meşgulüm. Bütün iyi ve kötü şeylerin bir listesini yapmaktayım. İki sütun halinde kocaman bir kâğıda yazıyorum. Listeyi tamamlayınca karyolamın ayakucuna asacağım...»

Bu arada Elyo, ötekileri güldürecek öykülerinden birini anlatmaya koyulmuştu. Ama en çok gülen de kendisi oluyordu; hem de daha ilk cümlede gözlerinden yaşlar boşanarak gülmeye başlıyor, gülmekten hiçbir öykünün sonunu getiremiyordu.

Oyzebiyo da, bir parçacık ekmek yemek üzere, günün birinde kenti bırakıp köydeki evine nasıl gittiğini anlatıyordu. Köydeki evinde bir parça ekmek yemek için... Tüm ötekiler bu öyküye inanmadıklarını gösteren suratlar takınıyorlardı ama... Bakın işte, bence bu pekâlâ olabilir. Çünkü şu insanoğlu, çocukken tattığı şeylere kimi zaman öyle bir özlem duyar ki! Elbette çocukken yemiş olduğu şeylere de...

Bir an hiç kimsenin sesi çıkmadı. Bu sessizlikten yararlanan Flamb, öğrenmiş olduğu yeni bir sözcüğü yüksek sesle açıklamak fırsatını buldu. Evet, Flambın bir sözlüğü vardı. Bu sözlükten her gün yepyeni, olağan dışı bir sözcük öğrenir, sözcüğü arkadaşlarına da açıklardı.

«Katarakt,» dedi Flamb sessizlik içinde.

Bütün ötekiler gülmeye başlayınca, öfkeye kapılan Flamb yeniden yükseltti sesini

«Katarakt!»

Flambı alaya alan ötekiler, ardından taş yağdırmaya, küçücük taşlarla onu taşlamaya başladılar. Kurtuluşu bir ağaca tırmanmakta bulan Flamb, gırtlağının bütün gücüyle bağırıp duruyordu:

«Katarakt... Katarakt... Katarakt...»

Zavallı Flamb! Sözcüklere duyduğu bu sevgi

hiç anlayışla karşılanmadı. Babasının, büyükbabasının, hattâ büyükbabasının büyükbabasının «araba» sözcüğünü tıpkı kendisi gibi vurguladıklarını şöyle bir düşünmekle bile öyle bir duygulanırdı ki! Yabancı sözcükler konusunda da öyle. Yabancı sözcükleri doğru vurguladı mı duyduğu gururdan yüzü kıpkırmızı kesilirdi. Yabancı sözcüğün doğru vurgulanmasıyla âdeta kendinden geçer, göklere yükselmiş gibi olurdu.

Saat oldukça ilerlemiş, geç olmuştu. Bütün oradakiler, Totonun da bir şey anlatmasını dilediler.

«Pekâlâ,» diyen Toto anlatmaya koyuldu: «Vaktiyle Kaddeo adında biri varmış. Bu Kaddeo, Ram adında birini hiç çekemezmiş. Ram ikide birde kafasına takılır dururmuş. Diyelim hayatından çok hoşnut olduğu, keyfinin yerinde olduğu bir gün, trak! — Ram kafasına takılıverirmiş hemen. Derken, bir akşam, Kaddeonun babası ölüvermiş. Ve Kaddeonun hayretle açılan gözleri önünde, ölünün ruhu ölü vücuttan ayrılıp, çekmiş gitmiş. Kaddeo ruhun ardına takılıp koşmuş... ruh nereye gitmiş bir bilseniz! Kafanızı patlatsanız da bulamazsınız nereye gittiğini! Kaddeonun hiç çekemediği Ramın dükkânına gitmiş ruh. Yalnız o kadar olsa iyi: Kaddeonun babasının ruhu, tutup Kaddeonun hiç çekemediği Ramın vücuduna girmesin mi? Kaddeonun tepesi atmış elbette.

«Çık ordan dışarı, çık dışarı!» diye azarlamış babasının ruhunu.

Gelgelelim, babasının ruhu girdiği yerde

kalmış... Rama gelince, onun hiçbir şeyden haberi bile olmamış elbette, hesaplarının üzerine eğili, dururmuş öyle. Üstelik Kaddeonun zararına çok iyi bir iş yapmış olduğu için de pek keyifliymiş. Kaddeo Ramın üzerine yürümek istiyormuş ama, ne çare, babasının ruhu, üzerine yürümek istediği vücuda yerleşmiş olduğu için, geri duruyormuş.

Böylece günler aylar geçmiş. Ram boyuna Kaddeonun zararına zenginleşirken, Kaddeo tersine, yoksullaşıyormuş. Günün birinde Kaddeo kendini tutamamış artık, ve Rama öyle bir sopa çekmiş ki, Ram yediği dayaktan ötürü can vermiş. Bir de ne görsün Kaddeo, bu kez de Ramın ruhu onun üzerine geliyor... Korkudan soğuk terler döken Kaddeo, bir sandalyenin üzerine çöküvermiş. Ama Ramın ruhu yaklaştıkça yaklaşmış, ve Kaddeonun kulağından içeri, Kaddeonun vücuduna girmiş. Tıpkı babasının ruhunun Ramın içine girdiği gibi... Kaddeo telaşlanmamaya çalışmış, kendini yatıştırıp, gidip aynaya bakmış: Evet, aynadaki Kaddeo işte, kendisi, başkası falan değil...

Ramın ruhunun, Kaddeonun vücudunun neresinde yuvalandığını, özellikle bunu neden yaptığını Allah bilir. Belki de Kaddeo, Ramın ruhunu ölünceye dek içinde taşımıştır...»

Toto, bir an duraladıktan sonra «İçimizden her biri,» dedi, «İçinde yabancı bir ruh taşıyabilir. Bundan eminim. Belki geçici bir süre için ama... Üstelik bu ruh, hiç çekemediğimiz bir insanın ruhu da olabilir. Elimizi kolumuzu salla-

sak da içimizden çıkıp gitmiyordur belki...»

Artık gece inmiş, ve geceyle birlikte, bütün kafadarları oldukları yerde küçültüp, ezik büzük eden soğuk da gelmişti. Gecekondu sakinleri —Rik dışında tümü— yatmaya yollandılar. Yalnız Rik, her zamanki gibi, bir kenarda saklanıp, ötekiler uyuyuncaya dek bekledi. Sonra sessiz sedasız gecekondulara doğru yaklaşıp, tahta aralıklarından, uyuyanların düşlerini gözetlemeye başladı.

Çoğunlukla delice şeyler görüyordu — yüzgeçlerine kundura giymiş uluyan balıklar, örneğin... Uyuyanlar düşlerinde kulaklarının kendilerinden ayrılıp yolculuğa çıktığını görüyorlardı. Yolculuktan dönen kulaklar, tüm yolculuk anılarını sahiplerinin kafasından içeri akıtıyorlardı... Derken, öteden beri bakıyordun düşünde, gökyüzünün ufka değin bir sirk perdesi gibi açılabileceğini görüyordu. Bir başkası da, tüm erleri diş ağrısı çeken ve tam saldırıya geçecekleri sırada sancıdan nerdeyse delirecek gibi olan bir orduyla savaşlar kazanıyordu. Bir diğeri de bakıyordun, düşünde, alev kırmızısı bir göğün altında boru sesleri eşliğinde sarı mantarlar dolu kocaman bir tabağa doğru ilerleyen birtakım insanlar, görüyordu. Bu insanlar, mantarları belki zehirlidir diye korku içinde yiyorlardı. Bir başkası da düşünde kendini köpek olmuş, yerleri eşelerken görüyordu. Yerleri eşeledikçe altın paralar ortaya çıkıyor, «daha çok, daha çok» diye sayıklıyordu düşünde. Toprağı böyle eşeledikçe eşeliyor, sonunda yerleri burnuyla karış-

tırmak istiyordu. İşte tam bu sırada altın paralar... eh işte... pek de iştah açıcı olmayan bir şeylere dönüşüyordu.

Bibe gelince, o da tüm babalar toplantısının başkanı olduğunu görüyordu düşünde. Toplantının amacı, çocukların söylediği yalanların tam bir listesini yapmaktı. Derken, kendini altın bir sarayda bir davet verirken görüyordu; bütün arkadaşlarını saat beş ayak — banyosuna çağırdığı bir davet! Çağrılılar yan yana oturuyor, ayaklarını çok değerli porselen çanaklara daldırıp, kadife ve ipekli giysilerden dem vuruyorlardı. Tören sona erince, çağrılılar geniş merdivenin dibinde arabalarını bekliyorlardı. Ne var ki arabalar yerine kanguruları andıran uzun boylu uşaklar geliyor, konuklar bu uşakların sırtına tırmanıp, uzun adımlarla sıçrayan bu uşaklar tarafından evlerine taşınıyorlardı.

Bunlara karşılık Eloyterio ise çok olağan düşler görüyordu — çocukluğunu, bir hasta bakıcısı olan babasını, babasının, nasıl nabız sayılacağını ona öğretmesini... Önceleri çok hafif vakalarda deney sahibi olan Eloyterio, zamanla yüksek ateşli hastaların nabzını saymayı da öğrenmişti.

Rap da Totoyu nasıl öldüreceğini görüyordu düşünde. Rap aşağılık ve korkak bir herif olduğundan, en aşağılık ve kahpece yöntemi seçiyordu amacına ulaşmak için. Rapın silahı hava akımıydı: Hiçbir şeyden haberi olmayan Toto, gecekondusunun açık penceresi önünde dururken, Rap usulcacık kapıyı açıyordu. Toto ha-

va akımının içinde kalıyor, kendini üşütüyordu. Önce bronşit olan Totonun rahatsızlığı akciğer iltihaplanmasına yol açıyor, Toto ölüyordu. Böylece Rap, gecekondu mahallesinin birinci adamı oluyordu bu ölümün ardından.

Yoksul olanların, yoksul olmalarından ötürü öteki yoksullara kötülük etmeyeceğini düşünmek yanlıştır. Şu yeryüzünde birbirlerine karşıt olanlar sadece yoksullar ile zenginler değil, aynı zamanda, iyiler ile kötülerdir. Ama bu da, zenginlerin bir elleri yağda bir elleri balda oturup, bu bölünmede bir değişiklik olmayacağı kanısına kapılmaları anlamına gelmez.

Düş görmeyen tek kişi, Toto idi. Çünkü o hep uyanıktı — geceleri bile sık sık uyanık kalırdı.

Kimi zaman dakikalarca avucundaki çizgileri gözden geçirir, ya da dünya gerçekten yuvarlak mıdır ve insanın başını döndürecek bir hızla döndüğü bir gerçek midir diye düşünür dururdu... Gökte ay varsa dışarı çayıra çıkar, sırtüstü uzanır, dünyanın gerçekten böyle olduğunu kanıtlayacak bir kanıt bulmaya çalışırdı. Ama bulamazdı ki aradığını, yani tam bir kanıt bulamazdı. Yalnız, dört bir yanını çevirmiş sessizlik içinde az sonra birdenbire garip bir duyguya kapılırdı. Sanki geniş ve düz bir yerde yatmıyormuş da dünya yüzeyinin küçücük, eğri bir parçası üzerinde yatıyormuş gibi gelirdi ona. Öylesine kuvvetle eğrilmiş bir yer ki, kayıp aşağı düşmemek için çok dikkatli olmak şarttı.

Ertesi ün kara üniformalı adamlar yine sö-

künettiler. Olayı kısa kesmek niyetindeydiler.

«Hemen defolup gitmezseniz, polis çağıracağız,» dediler.

Totoyu bir düşüncedir aldı. Gecekondu halkı, yerinden bile kıpırdamak niyetinde değildi. Halk, Totonun çevresine toplanmıştı. Toto, enine boyuna düşündü. Az sonra polis geldiğinde gecekondu halkının kararı da kesinleşmişti Ne pahasına olursa olsun gitmeyeceklerdi buradan. Buna hiç kimse zorlayamazdı onları. Bir iki saat içinde her şeye veda etmek ha? Olacak şey değildi bu. Onların yurdu yuvası olmuş her şeyden, tarlalardan çayırlardan, taşlardan ayrılmak, öyle mi?

«Hadi bakalım, çekin gidin buradan!» dedi polisler.

Dört kişiydiler. Tek bir kişi bile yerinden kıpırdamayınca, polisler oldukları yerde ter ter tepinmeye, danalar gibi böğürmeye başladılar.

Hiç kimse yerinden kıpırdamıyordu.

Polisler, duydukları öfkeden çatlayacak gibiydiler ama, ne çare, üçyüz gecekonducuyla başedecek gibi değillerdi. Yardımcı güç getirmeye karar verdiler. Çok da sürmedi, az sonra geri geldiler. Bu kez onaltı kişiydiler.

Toto, bu arada bir tür siperler yaptırmış, mancınıklar hazırlatmıştı. Bu mancınıklarla fareler atılacaktı. Çocuklar da ayrıca kovalar dolusu su ve muz kabukları getirmişlerdi. Eloyterio da bir sürü taş getirmiş, taşları numaralamıştı. Toto, komutu verince, bir numaralı gecekondu da oturan komşu, bir numaralı taşı, iki numa-

rada oturan da iki numaralı taşı fırlatacaktı. Ama sonunda farelerin fırlatılmasına karar verildi.

Fareler öylesine bir hızla fırlayıp iniyorlardı ki havadan, düşman geri çekilmek zorunda kalıyordu. Havada uçarken, yavru doğuran fareler de oluyor, böylelikle çeşitli kuşaklardan fareler, polislerin başından aşağı yağıyordu. Neden sonra, polisler kafa kafaya verip bir şeyler görüştüler. Sonra, içlerinden biri, arkadaşlarından ayrılıp, gecekondulara doğru yaklaştı.

«Ben elçiyim!» diye seslendi polis. «Sizlere

bir haberim var! Barışçı amaçlarla geliyorum!»

Toto, adamı çağırtıp dinledi. Bu polisin haberine göre, akşam olmadan tüm bölgeyi boşaltmaları gerektiği, yoksa polisin silah kullanacağı bildiriliyordu.

«Başkanımızın kim olduğundan haberiniz var mı?» diye sordu polis, «Başkanımız Yüzbaşı Gero!»

Ama bu açıklamanın, ne Totoyu ne de onun arkadaşlarını hiç etkilemediğini gören polis, düş kırıklığına uğramıştı. Yüzbaşının onlara akşama kadar izin verdiğini söyleyen polis, çekip gitti. Yarı yolda arkasına dönüp kişisel bir düşüncesini dile getirdi

«Hem şunu da bilin ki gerçek bir yurttaş, fareleri fırlatmaz böyle, sizin gibi!»

Bu arada gecekondu halkı, çocuklarını yeniden fare avına çıkarmışlardı. Eeeh işte, yengi ve yenilgi konusunda en önemli öğe, cephane ikmalidir.

●

Boşaltma işleminin pek de yolunda gitmediği haberi Bay Mobiçe ulaşmıştı. Bay Mobiç, oldukça telâşlandı bu yüzden. Olur a, patırtı artarsa işin içyüzü ayyuka çıkar, rekabet yüzünden beklenmedik bir açmaza düşerdi Bay Mobiç. Böyle düşünüp, hemen telefona sarıldı, Yüzbaşı Geroyu aradı.

«Alo Yüzbaşı? Şu heriflerin bir an önce kovulmalarını istiyorum!»

Bu arada Mobiç, bombadan falan da sözetti.

«Ben böyle de hakkından gelirim bu işin,» dedi Yüzbaşı Gero.

Gerçekten de, bu Gero, az buz kabadayılardan değildi. Bütün bir alaya korku salabilecek bu adamın içini titretecek tek şey, belki de farelerdi. Neyse işte, Gero, adamlarıyla gecekondu mahallesinin önüne dek gelip, bağırdı:

«Çıkın dışarı bakalım! Yoksa ateş açtıracağım!»

Ortalıkta hiçbir kıpırtı görmeyince, iyi kötü ateş açtırmaya karar verdi. Erler havaya ateş ettiler.

Daha atışların yankısı kesilmeden, gecekondu halkı kulübelerine kapanmıştı bile. Hattâ Bib bir koşudur tutturmuş, gecekondu bölgesinin tam aksi yönüne kapağı atmaya çalışıyordu. Ama bir de ne görsün, oğlu durmuş, babasının nasıl kaçtığını izliyor. Böyle tabanları yağlarken yakayı ele verince, geri dönüp, oğluna,

«Vallaa, ben düşmanı, ilerlediğim yönden yaklaşıyor sandım da onun için koştum o yana,» dedi.

Totonun korktuğu falan yoktu. Komşuları arasında dolaşıp duruyor, korkanları yüreklendirmeye çalışıyor, cesaret aşılıyor, sırtına iliştirmiş olduğu mukavva bir balıkla herkesi güldürüyordu.

Tam bu sırada yeniden ateş edildi. İkinci atış. Gelgelelim, gecekondu halkı üzerindeki etkisi pek de önemli olmadı. Üçüncü atış daha da önemsiz kaldı. Erler, oradakileri hep daha çok korkutmak için ateş edip duruyor, ama tam ter-

si oluyordu : Atışlar sıklaştıkça, kuşatılmış olanlar daha çok alışıyorlardı atışlara; evet, üstelik savaş alanına geri dönüyor, savaşı sürdürüyorlardı. O zaman havada yeniden fareler uçuşuyor, Geronun adamlarının kulakları dibinden fareler vızır vızır geçiyordu. Saldırıya geçmiş olanların düzeni bozulunca, geri çekilme başladı. Büyük bir bölümü uçuşu başarıyla sonuçlandırmış olan farelere gelince, onlar da karşılarına çıkan ilk fare deliğine kapağı atmayı, tek çıkaryol bildiler.

Bu arada, her akşamki gibi, hava kararmaya başlamıştı. Sanki hiçbir şey olmamış gibi. Duyulan atışlar, kentten bir sürü meraklıyı buralara kadar getirmişti. Bu da Yüzbaşı Geronun savaşçı ruhunu güçlendiren bir şeydi. Bir zafer kazanmak istiyordu Yüzbaşı, hem de çok acele bir zafer...

«Saldırıya hazrol!» diye bir komut verdi.

Ama savaş sahnesini izlemeye gelenlerin sayıca çok arttığını görünce, düzeni sağlayabilmek amacıyla kuşatmayı güçlendirmek istedi. Bunu sağlamak için tüm adamlarını kullanması gerektiğinden, saldırıyı yeni silahlı güçler gelinceye kadar erteledi. Bu arada da yardım istedi. Yardım gelinceye kadar işsiz güçsüz kalmayı onuruna yediremediğinden, çok kişisel bir girişimle, gecekondulara doğru bir gözyaşı bombası fırlatıverdi.

Aşağı yukarı otuz kadar mahalleli ağlamaya başladılar.

Komşularının ağladığını gören Toto,

«Artık teslim olmalıyız» dedi.

Berikiler, gözyaşları içinde,

«Hayır, hayır!» diye bağırıyorlar, «asla teslim olmayız!» diye diretiyorlardı.

Toto, başını sallamakla yetinip, yatak çarşafından beyaz bir teslim bayrağı yapmak üzere gecekondusuna girdi. Şimdiye kadar canları gibi sevmiş oldukları bu toprak parçasını bırakıp gideceklerdi demek? Toto, arkadaşlarının nasıl göçedeceklerini, çıkınlarını sırtlarına vurup, küçücük çocuklarını kollarına alıp nasıl yola koyulacaklarını şimdiden görüyor gibiydi... Evet, gideceklerdi, ama nereye?

Bu arada karşı tarafta yaklaşık yirmi kişilik bir yardımcı güç belirmişti. İçlerinde atlılar da vardı. Gelgelelim, meraklı izleyici kalabalığı da bu arada artmış, yeni gelen yirmi adam yeniden kuşatmaya katılmıştı. Hadi bakalım, Gero yeniden yardımcı güç istedi.

Neden sonra geceyarısı, elli kişilik bir güç halinde ilerlediler. Miğferlerindeki tüyler, ayışığında pırıl pırıl sallanıyordu. Gelirken çok acele ettikleri için, adamlar burunlarından soluyor, solukları serin gece içine bembeyaz buharlar salıyordu. Çok savaşçı bir görünümleri vardı doğrusu. Ama tüylü miğferlerinin altındaki kafaların içinde yaşayan düşünceler barışçı değil miydi acaba?

Yüzbaşı Gero,' her ne pahasına olursa olsun bir gözyaşartıcı bomba daha atmaya karar verdi. Ama bu bomba pek etkisiz kaldı. Çünkü düşe düşe çok küçük bir gecekonducu topluluğunun

içine düştü. Onlar da korkudan ne yapacaklarını bilemeyip ağlamakla yetindiler.

Toto, teslim bayrağı olacak beyaz yatak çarşafını almak üzere kulübesine girerken, derinden iç geçiriyordu.

Derken, ortalık birdenbire aydınlandı.

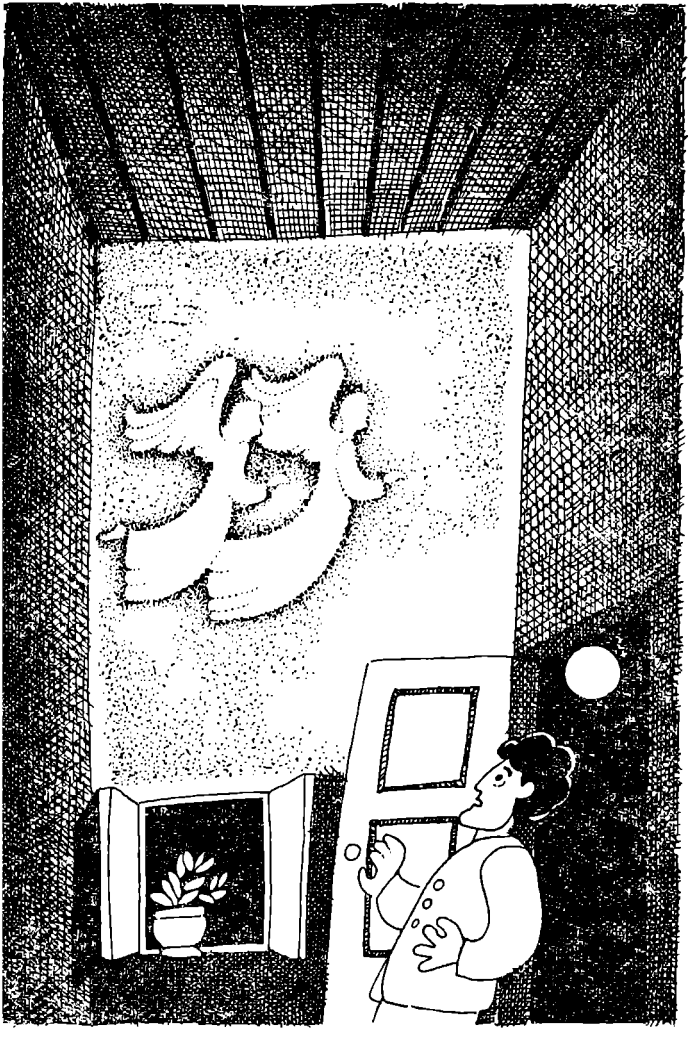
Totonun kulübesi gümüş parıltılı, çok güçlü bir ışıkla doldu. Toto, acaba bir yangın başlangıcı mı diye düşündüyse de, şöyle bir bakınınca, bambaşka bir şey gördü: Duvarda iki meleğin gölgesi belirmişti! Düş gördüğünü sanan Totonun, şaşkınlıktan ağzı açık kalmıştı. Tam bu sırada pürüzsüz, aydın bir ses duydu:

«Bu andan başlayarak, mucize yaratmak yeteneğine sahip olacaksın Her ne diliyorsan 'küt' der demez, dileğin gerçekleşecek.»

Totonun ilk düşündüğü şu oldu

«Duvarda meleklerin gölgesini gördüğüme göre, kendileri de odada olmalı!»

Ürkek bir tavırla arkasına döndü. Odada ne varsa günışığı bir aydınlık içindeydi, ama görünürde başka bir şey yoktu. Yeniden duvara bakan Toto, duvarın üzerinde, kımıldayan kanat gölgelerini gördü, uçmak üzere açılan gölge kanatlar tavana doğru yükseldi. Odayı karanlık kapladı, Toto hafiften bir hışırtı duyar gibi oldu, yüzünden hafif bir hava akımı geçti sanki. Pencereye doğru bakınca yeniden bir parıltı, göğe doğru yükselen bir ışık gördü. Bir saniye süreyle de hafif, melodiyi andıran bir vızıltı duyuldu, gittikçe hafifleyip yokolan bir ses. Sonra, tam bir sessizlik.

Toto sersemlemiş gibiydi. İlk tepkisi, bir kova soğuk su alıp, kovayı başından aşağı geçirmek oldu. Hani insanın aklını başına getirmek için başvurduğu yol. Tepeden tırnağa sırılsıklam, olduğu yerde duruyor, hiç kıpırdamıyordu.

Aradan birkaç dakika geçip de düş görmediğine inanınca, kendini toparlayıp mırıldandı

«İki yağda yumurta. Küt!»

Daha az birşey önce bomboş duran masanın üzerinde güzel bir porselen tabak belirmişti şimdi. Tabağın içinde de, tavadan yeni çıkmış görünümünde iki yağda yumurta vardı.

Kendini hemen oradaki sandalyenin üzerine bırakan Toto, eliyle gözlerini ovdu.

«Vay canına,» diye mırıldandı. «Doğruymuş gerçekten...

Beşinci bölüm

Bay Mobiç, jimnastik salonunda her sabahki gibi yine beden eğitimindeydi. Her sabah jimnastik yapmasını özel doktoru Bay Ampelliyus salık vermişti ona. Bay Ampelliyus, Bay Mobiçin önceden selam verdiği tek insandı. Bu saygının temelinde Bay Mobiçin ölüm korkusu yatmaktaydı. Evet Bay Mobiç, ölümden çok korkuyordu. Bunun içindir ki şimdiye kadar vasiyetname de yapmamıştı. Daha doğrusu, bir keresinde vasiyetnamesini yazmaya başlamıştı. Koca servetini eninde sonunda birine bırakacaktı elbette. Ama daha «Son İsteğim» başlığını yazar yazmaz içini bir korkudur kaplamış, yazmayı sürdürememişti. O günden beri vasiyetnamenin sözü bile edilmemişti artık.

Bu sabah Bay Mobiç, mermerden banyosuna uzanmış banyo yaparken, sekreteri Karmeloyu çağırıp, şirketinin ortaklarına gönderilecek bir mektup yazdırmaya başladı:

«... hanidir gerçekleştirilmekte olan uzun sondajlar sonucu, kentin kapıları önündeki toprakta petrol bulunduğu saptanmıştır. Bu petrolün sömürülmesi, uygulama sırasında taşıma giderleri gerektirmeyecektir. Bu petrol alanını şirketimize maletmeyi başardığımı ortaklarıma bildirmekten sevinç duyuyorum. Şirketimiz yaşasın, büyüsün ve gelişsin!

Mobiç»

Efendisi banyoda çıplak oturup mektup yazdırırken bile, Karmelo çok saygı duyardı efendisine. Karmelo efendisinin halini hiç gülünç bulmaz, aksine, buharlar içindeki Mobiçi çok daha gösterişli bulduğu için olacak, efendisine hayranlık beslerdi. Bay Mobiçin göğsündeki sık ve kıvırcık tüyler bile Karmeloda hayranlık uyandırır, bir kuvvet simgesi olarak gördüğü bu tüylerden evde sık sık söz açardı. Karmelo, aynı sık ve kıvırcık tüylerin kendi göğsünde de bulunduğunun farkında değildi.

Karmelonun, Mobiçin sekreterliğine atanması az raslanır bir olaydır. Bay Mobiç, günün birinde kentin caddelerinden birinde yürürken, birdenbire öylesine sıkışır, ama gerçekten de öylesine sıkışır ki... Ne çare, kentte genel tuvaletler, parmakla gösterilecek kadar azdır. Üstelik, belediye meclisinin hatırı sayılır üyelerinden biri, tüm genel tuvaletlerin kapatılmasını bile önermiştir. İşte böyle! Mobiç ne yapacağını, nereye başvuracağını bilemez. Oysa, gidip en yakındaki evin kapısını çalsa, zor durumda olduğunu söylese, evin tuvaletini kullanmak dileğinde bulunsa, ne çıkar değil mi? Ama bunu yapmayı bir türlü göze alamaz. Şaşılacak bir şey değil mi? Koca milyoner, hangi milyoner, koca milyon kere milyoner, şöyle çabucak bir çiş edebilir miyim, diye sormayı bile göze alamıyor. Eh işte, elden ne gelir, Bay Mobiç cehennem azabı içinde kıvranmakta! Derken, birdenbire çareyi buluverir. Şirketinin oldukça eski memurlarından birinin, şimdi bulunduğu caddede oturduğu

aklına gelir. Memurun oturduğu evin numarasını bile hatırlar: No 45. Ufak, sık adımlarla evin kapısına kadar koşup, kapıyı çalar. Karmelo kapıyı açıp da karşısında Bay Mobiçi görür görmez, düşüp bayılmasına az kalır. Yalnız Karmelo mu? Bütün aile de Karmelo ile birlikte baygınlık geçirir.

«Seni sekreterliğime atıyorum!» diye bağıran Mobiç, şaşkına dönmüş Karmelonun yanından fırtına gibi geçer, bir kapıyı açtığı gibi kapının ardında yokolur. Bereket açtığı kapı gerçekten de girmek istediği yerin kapısıdır. Karmelo ile tüm ailesi donup kalırlar.

Kısa bir süre sonra yeniden ortaya çıkan Mobiç,

«Evinin durumu nasıl, şöyle bir göreyim istedim,» der. «Her şey temiz ve düzenli, evet, sanırım sekreterim olmayı hakediyorsun!»

Bunu söyledikten sonra da, artık tek bir sözcük bile söylemeden çıkar gider. Aile kendine gelinceye kadar uzunca bir zamanın geçmesi gerekir.

İşte bu olaydan sonra sekreter olan Karmelo, şirket ortaklarına yazdırılan mektubu tamamladıktan sonra, dışarı çıkarıldı. Çünkü patronu banyodan çıkacak, jimnastik odasına geçecek, lobutlarını döndürecekti. Beden eğitimini daha bitirmemişti ki, birden...

Mobiç ani bir hareketle olduğu yerde kalakaldı.

Bir dakika süreyle yerinden hiç kıpırdamadan durdu. Şaşkınlıktan ağzı da açık kalmıştı.

Nasıl şaşakalmasın?

Dışarda, balkon penceresinin önünde bir insan belirmiş, «Huhuu!» diye seslenmiş, uçup gitmişti. Öyle ya, uçup gitmişti. Çünkü jimnastik odası dördüncü kattaydı. Adam hiç kanatsız uçuyor, havada, buz üzerindeki kayakçılar gibi hareket ederken, bir yandan da kollarını orkestra şefleri gibi sallayıp duruyordu.

Mobiç gözlerini ovuşturdu, çarçabuk giyindi, balkona çıktı. Bütün kent önündeydi şimdi: Apartmanlar, bacalar... Her şey her zamanki gibiydi. Yalnız yukardaki gökyüzü her zamankinden farklı görünüyordu. Birden kıpkırmızı kesilmiş olan gökyüzü, havada keyifle uçuşan, önce yükselen, sonra balıklama aşağıya dikilen insanlarla doluydu. Bu arada bacaların kenarlarına, ya da telgraf direklerine oturanlar da oluyordu.

«Olamaz böyle şey, olamaz!» diye bağırdı Mobiç.

Gelgelelim, insanlar sakin sakin uçmayı sürdürüyor, kıpkırmızı göğün altında geziniyorlardı. Eh işte, bazan inanılmaz gibi görünen şeyler de olur.

Şimdi biz Bay Mobiçi şaşkınlığıyla başbaşa bırakalım. O gün daha başka olağanüstü şeyler de olmuş, sürüyle insan şaşkına dönmüştü. Saati biraz geri alıp, ne olup bittiğini görelim. Vakit yine gece; Mobiçin balkonda şaşkına döndüğü sabahtan bir önceki gece.

●

Toto, iki yağda yumurtaya bakıyor, iki yağ-

da yumurta da Totoya bakıyordu. Soldaki yumurta sarısı biraz şaşı bakmaktaydı.

Toto yumurtaları yemedi. Yağda yumurtayı sevmediğinden değil, hayır hayır, onun için değil. Olayı ötekilere de anlatmak istiyordu da ondan. Ama nasıl anlatsın? Dili tutulmuştu sanki. Eloyterio, Bib ve Rapa el edip, gelmelerini söyledi. Berikiler kulübeden içeri girince, Toto hiç ses etmeksizin tabağı gösterdi.

Üç kafadar, güzel, iştah açıcı yumurtalar karşısında olduklarını kabul ediyorlar, ama Totonun dilsiz kalmasına akıl erdiremiyorlardı. Totonun boyuna yumurtaları göstermesine de bir anlam veremiyorlardı. Neden sonra Totonun dili çözüldü, ama olayı öylesine karışık anlattı ki, berikiler ne olup bittiğini yine anlayamadılar. Bunun üzerine son çareye başvuran Toto, derin bir soluk alıp, şöyle dedi:

«İki yağda yumurta. Küt!»

Bir de ne görsünler, masanın üzerinde ikinci bir tabak daha, içinde de iki yağda yumurta! Birincinin tıpatıp eşi!

Üzerlerine bir bomba düşmüştü sanki. Neye uğradığını şaşıran Rapın melon şapkası başından yere yuvarlanmış, Bib sapsarı kesilmiş, Eloyterio, bir ileri bir geri sallanıp durmaktan vazgeçmişti. Üçü içinden ilk kendine gelen Rap oldu, kekeleyerek yeniden kanıt istedi.

«İki yağda yumurta daha. Küt!» diye seslendi Toto.

Buyurun bakalım, masanın üzerinde yeni bir tabak daha.

«Bir altın saat isterim ben!» Bibin de dili çözülmüştü artık.

«Bir tane de bana!» diye seslendi Eloyterio.

İkisi de çok değişmişti. Yalnız Rap garipsi bir sessizlik içindeydi. Yere yuvarlanmış olan şapkasını alıp, ceketinin koluyla sildi, başının ağrıdığını söyleyip çekildi gitti. (Başının ağrıdığını yalandan söylemiş olsa gerekti; başağrısı genellikle zenginler için söz konusudur.) Öbür ikisine gelince, onlar Totodan şu melek öyküsünü anlatmasını istediler. Toto, meleklerin süzülüp gitmesine kadar tüm olanları ayrıntılarıyla anlattı.

Sonra, daha bir süre birlikte oturup planlar kurdular. Neden sonra, uyuyacağını söyleyen Toto, öbür ikisini kapıdışarı etti.

●

Yüzbaşı Gero, yeni bir karara varmıştı. Gecekondu halkını hortumlarla su sıkarak dışarı atacaktı; üzerlerine ateş etmekten çok daha iyiydi bu.

Gelgelelim gökteki ay, bir damın ardında yokolunca, Gero saldırıyı çaresiz gün doğumuna ertelemek zorunda kaldı. Gecenin karanlığı içinde neler saklıdır bilinmez ki. (Elbette: Karanlıkta da her şey gündüzünki gibidir; belki biraz daha büyüktür.)

Gecekondu halkı, atışlara ara verilmesinden yararlanıp yatmaya çekildi. Bib sadece Meki nöbetçi dikmişti. Mek, «Geliyorlar, geliyorlar,» diye bağırmamak için zor tutuyordu kendini. Herkes kulübelerinden nasıl fırlardı kimbilir!

Bib ile Eloyterio, düşlerinde bile, güçlü dostları Totodan ne dileseler diye düşünüyorlardı. Uykuya yatmadan önce bir istek listesi yapmışlardı. Listenin en başında: «Uşaklarıyla güzel bir saray!» tümcesi yer almıştı.

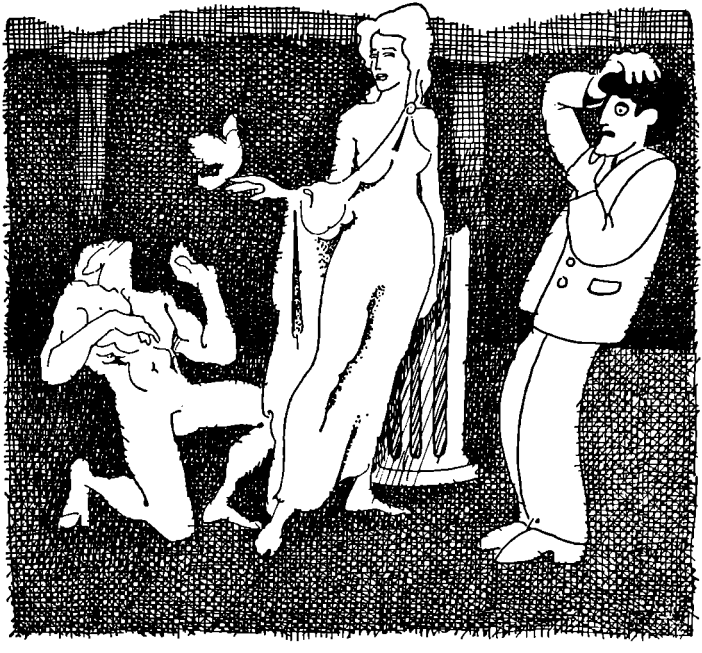
Totonun gözüne uyku girmiyordu. Gecekondu mahallesinin sokakları arasında dolaşıp duruyordu. Çok heyecanlıydı. «Sakin ol,» diyordu kendi kendine, «sakin ol.» Ama kolay mıydı? Gerçi mucize yaratabilirdi; yani sakin olmak için de bir mucize... Ama bunu düşünemiyordu işte. Elindeki olağanüstü gücü nasıl kullanmalı, bilemiyordu. Bu konuda bir karara varamıyordu. Daha bir plan yapar yapmaz, bir ikincisi ortaya çıkıyor, derken, ikisinin arasına bir üçüncüsü giriyordu. Kafasının içi karmakarışıktı.

Mahallenin kenarına ulaşmış, kendi alçı heykellerinin bulunduğu sundurmanın önüne gelmişti: Ellerinde birer güvercin tutan gençkız heykelleri, ölmek üzere olan birkaç gladyatör ve aşağı yukarı yirmi kadar da disk atıcısı (okuma kitaplarında gördüğümüz ünlü disk atıcısının kopyaları). İşte tam bu sırada Totonun aklına delice bir düşünce geldi. Yalnızca bir «Küt!» deyiverdi şöyle... ve bütün heykeller canlandı. Heykeller kıpırdamaya, dört bir yanlarına bakmaya başladılar. Gençkızların ellerindeki güvercinler kanat çırpmaya koyulmuştu. Gladyatörler kaslarını oynatıyordu. Disk atıcısına gelince, o da elindeki diski kentin ortasına doğru fırlatmış, disk de gitmiş bir vitrini paramparça etmişti. Topluluklar oluşmaya, konuşmalar yüksel-

meye başlamıştı. Daha heykeller birbirini görür görmez, karşılıklı eğilim ve nefret duyguları da filizlenir olmuştu.

«Komut geriye!» diye bağırdı Toto telaşla. Ve hemen anında, her şey eskisi gibi oldu yeniden.

Totonun kendine gelebilmesi için şöyle bir onbeş dakika geçmesi gerekti. Derken, bakışları, tüm öteki heykellerden daha güzel olan bir genç-kız heykeline ilişti. Bütün cesaretini toplayıp, saçını başını düzeltti, ceketine çekidüzen verdi, derin bir soluk alıp, «Küt!» dedi.

Güvercin uçtu gitti, gençkız canlandı. Bir süre Totonun dört bir yanında dansedip duran gençkız, bir yandan da «lââ lâ lâ» diye şarkı söylemeye koyuldu. Sonra, çimenlerin içine oturup bekledi.

Toto büyülenmiş gibiydi.

«Hayır,» diye düşünüyordu, «daha güzel bir kız olamaz, hayır, olamaz... Gerçi yüzü biraz solgun ama, hepsi o kadar; onun dışında harika bir kız!»

Kızın önünde diz çöküp, ona duyduğu hayranlığı dile getirmek istiyordu. Yol kıyısındaki bir gül fidanından güller koparıp, gül yapraklarını kızın saçlarına serpti, ve kıza 'Amina' adını vermeyi kararlaştırdı. Görünüşe bakılırsa Amina, gül yapraklarından pek de hoşlanmamıştı, 'artık yeter' gibilerden elini bile salladı şöyle, öfkeyle.

«Kulübeme buyurup dinlenmek istemez miydiniz?» diye sordu Toto.

Kız yalınayak olduğu için —nedense heykeller hep çıplak ayaklıdır ya— Toto yoldaki tüm taşları güzel pembe güllere dönüştürdü. Ama kız durduğu yerde sıçrayıp haykırmaya başlamasın mı? Öyle ya, Toto gülleri 'dikensiz' istemeyi unutmuştu. Toto, gençkızı kulübesine götürdü. Kız esniyordu.

Yatağını seve seve ona bırakabileceğini söyleyen Toto, duvarlarda kırkayak, örümcek ya da sivrisinek bulunmadığını da sözüne ekledi. Bu mevsimde kolay raslanır hayvanlardı bunlar. Toto yalnız küçücük bir sivrisinek bulunduruyor-

du odada. Bu küçük sivrisinek hafifçecik vızıltısıyla insanın uykusunu getiriyordu da ondan. Amina, tek başına rahat rahat dinlensin diye düşünen Toto, çekilip gitti.

Toto mutluydu. Bütün dünya, ellerinin arasındaydı sanki. Heykel, gözlerinin önünde canlanalı beri, olağanüstü gücünü hep yeni baştan denemek için karşı durulamaz bir heves duyuyordu.

«Mutluyum!» diye bağırdı yüksek sesle. «Mutluyum!» Ardından, «Yeryüzü tir tir titresin. Küt!» dedi. Hemen aynı anda yeryüzü titremeye başladı.

Gerçi Toto, buyruğunu hemen geri aldığı için, yeryüzü çok kısa bir süre titredi ama, tüm insanları uykudan uyandıran hafif bir depremdi bu. Yeryüzü titremekten vazgeçince, herkes yeniden uykuya daldı. Evlerinin önünden büyük bir kamyon geçmiştir sandılar.

«Ne isteyeceğimi önceden düşünmeliyim,» dedi Toto, kendi kendine. «Şu mutlu halimden ayrılmamalıyım.»

Ve bu tanrısal armağanı iyi amaçlarla kullanmaya karar verdi. Hemen ertesi gün, tüm gecekondular baştan aşağı yeniden boyandılar: Gelgelelim, her istenen şeyin ardından yeni bir şey istendiği için, Toto yine «Küt!» demekten alamadı kendini:

«Herkesin iyi olmasını istiyorum.»

Hadi bakalım, bütün mahallede oturanlar yataklarından pijamaları, gecelikleriyle fırlayıp, birbirlerine armağanlar vermeye, birbirlerine

para yardımı yapmaya başladılar. Çok geçmeden, iyilik adına birbirlerinin saçını başını yolmaya, dalaşmaya durdular. Korkuya kapılan Toto, yine «Küt!» deyince, millet yataklarına dönüp uyumaya koyuldu.

Gözlerini gökyüzüne diken Toto, birdenbire yıldızların sırrını çözmek isteğine kapıldı. «Küt!» Bir roket gibi göğe doğru fırladı. Yarı yolda, tıpkı kendisine benzeyen birine rasladı. Anlaşılan o da dünyaya dönmekteydi...

Toto yıldızlarda ne mi buldu? Aşağıda ne varsa onu. Sanki yeryüzünden hiç ayrılmamış gibiydi. İşte orada da kent, gecekondu mahallesi, ve kendisi... Aslında, geri dönmek için çaba göstermeye bile değmezdi.

Gerçi okuyanları şaşırtacak ama, söylemek gerekiyor: Şimdi burada, Totonun büyük bir olasılıkla yukarda kaldığını, yolda karşılaştığı öbür Totonun da gecekondu mahallesinde olduğunu söylemek gerekiyor...

Sabah oluyordu. Toto buna karşı hiçbir girişimde bulunmadığı için, sabah oluyordu. Bunu da açıklamak gerekir.

Altıncı bölüm

Doğuda ufuk kızıl bir renge bürünürken, gecekondularda oturanlar kalkıp ayaklanmışlardı bile. Yüz metre kadar ötedeki caddede neler olup bittiğini görmek istiyorlardı.

Polisler bir top arabasının başına geçmişler, uğraşıp duruyorlardı. Top arabası pek büyük değildi ama, ne de olsa top arabasıydı işte.

Yüzbaşı Gero, ne yapıp edip, öğleden önce zaferi kazanmak istiyordu. Kentten yeni meraklıların sökün edip onun sırtından eğlenmelerine fırsat tanımak niyetinde değildi. Yeni üniformasıyla daha da dikkati çekiyordu. Mobiç, Yüzbaşı Geroya, hatırı sayılır bir çek göndermiş, çabuk olmasını söylemişti.

Sorunu barışçı yoldan çözümlemek için son bir girişimde bulunmak isteyen Gero, iki elçi gönderdi. Elçileri aracılığıyla, yeni bir süre tanımaya hazır olduğunu bildirdi. Ne var ki, elçiler başarıya ulaşamadılar. Toto daha uykudaydı. Onun yerine Bib konuştu

«Böylesine çabuk çıkıp gidemeyiz buradan, birçoklarımız ancak yarım saat sonra uyanır.»

Bib, verdiği bu yanıtı çok gülünç bulduğu için gülmekten kırılacaktı nerdeyse. Ayrıca, Totonun yerine konuşmak da çok hoşuna gidiyor, kendini önemsetmek istiyordu. Yağda yumurta olayından sonra kolay kolay pes etmiyeceği ortadaydı.

«Çekip gidelim buradan yahu, nasıl olsa

eninde sonunda gideceğiz,» dedi birkaç yaşlıca mahalleli.

Eh işte, yağda yumurtadan haberleri yoktu da ondan elbet.

«Amma da komik ha!» dediler Bib ile Eloyterio bir ağızdan. Ardından da meydan okurcasına bir gülmedir tutturunca, elçiler tersyüzüne dönüp gittiler.

«Gülüp duruyorlar boyuna,» diye haber verdiler Yüzbaşı Geroya.

Toto da tam bu sırada uyanmıştı. Kalktıktan sonra çıkıp şöyle bir dolaştı. Bu görevini çok ciddiye alır, kulübeleri denetlerdi. Rapı, Bay Mobiçe mektup yazarken yakalayan Toto, yazılanları okuyunca, Rapın, Mobiçe, dikkatli olmasını, Totonun mucizeler yaratabildiğini haber verdiğini gördü.

«Demek böyle,» diye düşündü Toto. «Demek şu Rap sattı bizleri.» Mobiçin onları çok sevdikleri vadilerinden kovmak girişimi demek Raptan kaynaklanıyordu. Gerçi Toto iyi insandı ama, suçluları cezasız bırakmak anlamına gelemezdi bu.

«Bundan sonra dokunduğun her şey bir melon şapkaya dönüşsün,» diye bağırdı Rapa «Küt!»

Rap, dört bir yanına kuşkuyla bakındı. Toto, ciddi miydi bunu söylerken? Elini masanın üzerindeki bir bardağa dikkatle uzatan Rap, bir Totoya baktı, bir de bardağa. Ve elini bardağa dokundurmasıyla bardak bir melon şapkaya dönüşüverdi. Bir adım gerileyen Rap, titreyen elleriyle duvara tutundu. Hoppala Duvardan iki

melon şapka çıkmasın mı? Böğürürcesine inleyen Rap, kendini dışarı attı. Neye dokunursa dokunsun, hem de yalnız elleriyle değil, ayaklarıyla da, hemen o anda bir melon şapkaya dönüşüyordu. Böyle bağıra bağıra, tarlalara doğru bir koşudur tutturdu Rap. Ardında da, bir melon şapkalar bulutu...

Bağırtıları duyan birkaç mahalleli de dışarı fırlamış, sürüyle melon şapkayı görünce, neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Ne var ki şaşkınlıkları fazla sürmemiş, eline bir şapka geçiren geçirmiş, Yüzbaşı Geronun saldırısına, başlarında birer melon şapkayla karşı durmayı kafalarına koymuşlardı.

Tam bu sırada Gero, komutu verdi:

«Hortumcular ileri!»

Komut verilir verilmez, kulübelerin üzerine su sıkılmaya başlandı. Millet korkuyla kaçışıyor, Totoya sesleniyordu. Yüzbaşı Geroya gelince, o, gecekondu halkının birkaç dakika içinde pes ederek ıslak kediler gibi kaçıp gideceklerinden hiç kuşku duymuyordu.

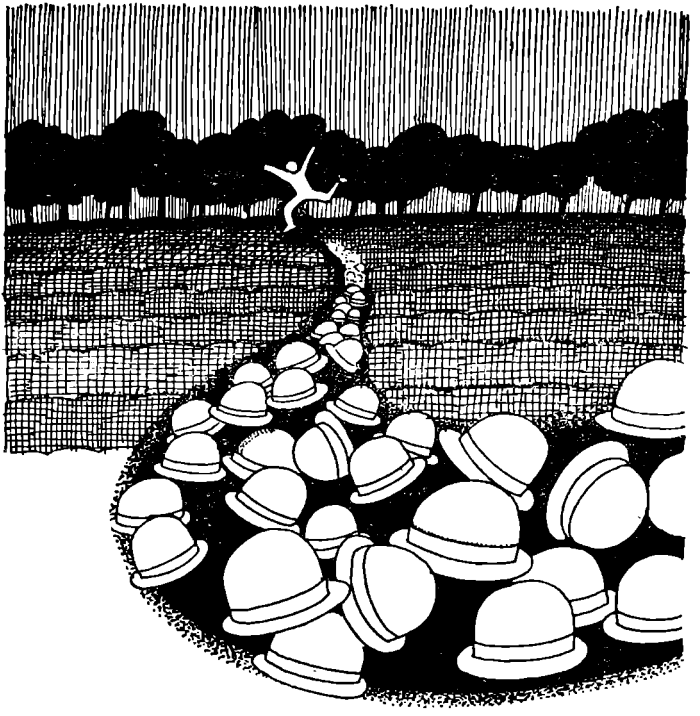
Bu arada tüm mahalle de sular altında kalmış olacaktı.

Gelgelelim, göze çarpan hiçbir hareket yoktu.

«Allah Allah,» diyordu Gero kendi kendine. «Yine ne var acaba?»

Gecekonduların orada ne olup bittiğini durduğu caddeden görebilecek olsa, ağzı bir karış açık kalırdı.

Gecekondu mahallesinin tüm insanları, mas-

mavi suların içinde, yüzgeçlerini sallayıp duran balıklara dönüşmüşlerdi. Bu işi sırıtarak karşılayanlar, yalnızca Bib ile Eloyterio idi. Ötekilerin, balık ağzına dönüşmüş ağızları şaşkınlıkla açılmıştı.

Toto, bu harika gücünü gizleyebilse ne iyi olurdu ama, Bibin ağzı durmamış, o Flamba, Flamb falancaya derken, işin içyüzünü herkes öğrenmişti. Şimdi hepsi, büyüyen gözleriyle Totoya bakıp duruyorlardı. Kimileri yalnız gözden

oluşmuştu sanki. Bu kocaman gözler karşısında Totonun sırrı açığa çıktı. Ve Toto, mucize yaratmak yeteneğine sahip olduğunu açıkladı. Derken, «Küt!» Hadi bakalım, bu kez de tüm gecekondu halkının üzerine gökten sandviçler yağmaya başlamasın mı!

Sandviçler önce sevinç çığlıklarıyla karşılandıysa da, daha sonra, haşlanmış sığır etinden hoşlanmayanlar homurdanmaya başladılar. Toto da doğrusu ileriyi görememiş, sandviçleri çeşitli isteyememişti. Derken, herkes isteklerini öylesine yüksek sesle açıklamaya başladı ki, bu bağırmalar Yüzbaşı Geroya kadar ulaştı. Gero da gürültüyü düşmanın moral bozukluğu olarak değerlendirmekte gecikmedi. İşte tam bu sırada, kulübelerin birinin üzerinde, ucuna beyaz bez takılmış uzun bir sopa belirmesin mi...

«Teslim oluyorlar!» diye seslendi Yüzbaşı Gero, heyecanla. «Beyaz bayrak!»

Şöyle gururlu bir tavırla adamlarından yana döndü. Sonra, yeniden düşmana doğru bakınca, bu kez kendi suratı bembeyaz kesildi.

Bayrak sarıydı şimdi de.

Gero, gözlerini ovuşturdu, derken, bayrak yeniden beyazlaştı. Bunun üzerine, Gero, birliğine «ileri, marş» emrini verdi. Bu kez de yemyeşil olmasın mı bayrak. Geronun omuzları çöküverdi. Hattâ çizmeleri bile parlaklığını yitirdi.

●

Bu arada, gecekondularda oturan tüm insanlar türlü türlü isteklerle Totonun çevresine doluşmaktaydılar. Toto da onları sakinleştirebil-

mek için ne yapacağını bilemiyordu.

Önce, kafası otuz yıldır dazlak olan Artenyoyu hoşnut etmek istedi. Artenyo dalgalı, kapkara saçlara sahip oldu, saçlarının tam ortasından uzanan beyaz bir çizgi de ayrıca bir kibarlık veriyordu yüzüne.

Viyeronun derdi de beş santim daha uzamaktı. Öteki beriki başını sallıyor, bu kısacık adamın neden on santim daha uzamak istemediğine akıl erdiremiyorlardı. Belki de hep şöyle der dururdu da ondan:

«Ah ah, hiç değilse beş santim daha uzun olabilseydim.»

Rek, bir haftadır sırt sancıları çekmekteydi. Toto onu da sancılarından kurtardı. Ama Rek bu isteğinden ötürü pişman olmasın mı! Sırt sancılarını çekmeye hazır olduğunu, onun yerine yeni bir giysi istediğini söyledi. İçlerinden biri de, hiç utanıp sıkılmadan, bir milyon dolar istedi. Bunun üzerine, bir ikincisi iki, bir üçüncüsü de üç milyon dolar dilediler. Derken, hepsi birden kavgaya başlamasın mı! Hiçbiri bir ötekinden daha azına razı olmuyordu. Hepsi de az şeyle yetinmeye razıydılar ama, ille de komşularından biraz daha fazlasına sahip olmalıydılar.

Rip, bir sıra altın dişe, Astiyanatte ise, kaşı gözü yerinde, güvenilir ve güçlü kuvvetli bir hizmetçi kıza sahip oldu; yirmibeş yaşlarında, kırmızı yanaklı, şişko bir kız...

Hemen o anda işveren pozuna giren Astiyanatte, hizmetçi kızdan, kulübesini silip süpürmesini istedi. Bütün döşemesi ezilmiş balçıktan oluş-

muş bu kulübeyi süpürüp temizlemek de kolay iş değildi doğrusu.

Bunun üzerine Şten de bir hizmetçi kız istedi. Dilediği de yerine geldi, ama hizmetçi kız, Ştenin ailesinde öteden beri hastalık olup olmadığını öğrenmek istedi. Şten hiçbir kanıt gösteremeyince, kız havaya karıştı gitti. Tüm gecekondu halkı, kızın bu tutumunu eleştirip, hastalık konusunda soru sormak hakkı işçiye değil, işverene tanınmalıdır, diye tutturdular.

Bir süre için düşünmek üzere gerilerde durmuş olan bir mahalleli, ne istediğini açıklamak için koşa koşa yaklaştı. Ama tam yarı yolda, yeniden düşünceye kapılıp, sağlıklı bir karara varabilmek için, geri döndüğü gibi bir kulübenin arkasına girdi yine.

Bu arada içlerinden biri de, belki melon şapkanın aşırı bolluğuyla ilgili olarak, kendine bir kürk palto istedi. Buna öykünenler de az olmadı elbette. Çok geçmeden, ortalık kürk paltolu, melon şapkalı bir sürü insanla doldu. Kimilerinin bastonu bile vardı.

Saveryo ise, göğsünün içine monte edilmiş bir radyonun ardındaydı. Onun dileği de yerine geldi. Önce bir ıslık sesi ve cızırtı duyuldu, hemen ardından, Saveryonun göğsünden gümbür gümbür bir müzik sesi yükseldi. Bir marş. Sevinçten kabına sığamayan Saveryo, bağıra bağıra coşkuyla koşarken, bir yandan da türlü müzik sesleri yayınlıyordu.

Çocuklar arasında ise iki topluluk oluşmuştu. Kimileri büyümek, kimileri de şekerleme is-

tiyordu. Dört yaşındaki Mim, ille de büyümek için direnince, Toto onun dileğini yerine getirdi. Birdenbire, kırmızı ayyaş burnuyla, kırk yaşlarında fasulye sırığı gibi biri belirmesin mi orada! Toto yeniden küçük bir çocuğa dönüştürünce, Mim bir kelebeğin ardından koşa koşa uzaklaştı. Şekerleme isteyenlere karşı Toto çok eliaçık davrandı Bütün bir çiti şeker ve kozhelvasına, birkaç petrol fıskiyesini de gül şırasına dönüştürdü. Çocuklar keçi yavruları gibi otlamaya koyuldular hemen.

Cero, Totonun kulağına fısıldayıp, Ştoku öldürmesini istedi. Bir süre önce Ştok da aynı şeyi istemişti, Ceronun yüzüne karşı. Bu ikisi amansız düşmandılar. Her tanrının günü kavga eder, dövüşürlerdi. Çünkü ikisi de kuvvetçe birbirinden üstün oldukları savındaydılar. Toto, bu işin bir çözüme ulaşması gerektiğini öne sürüp, herkesin gözleri önünde düello etmelerini istedi. Gelgelelim, bu öneriyi, söz birliği yapmışçasına bir ağızdan geri çevirip, oradan kolkola uzaklaştılar, Totonun aleyhinde söylemedikleri de kalmadı.

«Bugünlük bu kadar mucize yeter,» dedi Toto neden sonra. Ama bu son perdede Bibe bir oyun oynamadan da duramadı: «Küt!» Hemen oradaki ağaçlardan biri, dalını uzatıp vurduğu gibi Bibin melon şapkasını yerlere yuvarladı. Ortalık kahkahalardan çınladı durdu.

Mahalleden yalnız iki kişi hava almıştı. Hasta oldukları için yataklarından çıkamayan iki kişi. Toto her gecekonduluya tek bir dilek hakkı tanıdığı için, bu ikisi yakınları tarafından unutul-

muşlar, hasta yataklarında kalmışlardı.

Totonun bundan haberi yoktu elbette. Herkesi hoşnut ettiğine inanınca, şöyle düşündü Eh, artık sıra bana geldi, ben de olağanüstü bir şey yapmalıyım kendim için... Tam bu sırada bir çatırtıdır koptu. Totonun gözleri önünde, iki kulübe havaya uçuverdi çatırtılarla.

●

Yüzbaşı Gero, topu ateşlemişti. Bir şarapnel parçası Eloyterionun elini delmiş, ama Toto imdada yetişmişti : Toto, eldeki delikten noel yıldızları ve konfetiler yağdırınca, yara kapanıverdi hemen.

Kısa bir süre sonra Yüzbaşı Gero yeniden, «Ateş!» diye haykırınca, Toto da bağırmakta gecikmedi :

«Su istiyorum. Küt.»

Elinden gelirse Gero, topu ateşlesin bakalım. Sırılsıklam bir top, hem de öylesine ıslak ki, polisler uzun süre didinip durdular topu kurutabilmek için. Böylelikle, ateş kesilmesi zorunlu oldu.

Toto, bu arada düşünüp duruyordu. Bambalıların ona ve arkadaşlarına böylesine kızgın olmaları, üstelik topla atışa geçmeleri nedendi? Bu işin sonu nereye varırdı böyle? Beş yıl içinde kent ne hale girecekti acaba? Ya Mobiç? Toto kendini meraka kaptırdı «Küt!»

Şimdi aşağıda bambaşka bir kent uzanmaktaydı. Mobiç öleli birkaç ay olmuştu. Yüzbaşı Gero ise bir koltuğa gömülmüş, romatizmalarından yakınıyordu. Şimdi oturdukları vadi, tanınır gibi değildi Bir sürü apartman yükselmişti

küçük vadide. Köylerden akın akın gelen insanlar nüfusu çoğaltmıştı. Gelgelelim, içiçe girmiş bu bir sürü insan, yukarıdan bakıldı mı, tıpkı bugünkü kent insanları gibiydiler. Ama Mobiç adı duyulacak olsa, belki de bunlar hiç dönüp bakmayacaklardı bile.

Derken, Toto gelecekle ilgili düşlerden sıyrıldı. Çevresine doluşan bir topluluktan sesler yükselmişti.

«Hadi artık barış yapalım!» diyordu kimileri. «Yeni kürklerimizle kentte gezinmek istiyoruz, daha ne kadar bekleyeceğiz?»

Totonun tek bir sözcükle savaşı kazanabileceğine daha akılları yatmamıştı. Hoş bunu Toto kendisi de anlayamamıştı ya. İşi tek bir «Küt!» sözcüğüyle bitirmektense, her değişik olayı yeni bir önlemle karşılamayı düşündü.

●

Yüzbaşı Gero, bıkmıştı artık. Bu işe bir son vermek niyetindeydi. Saldırıya geçmeye karar verdi. Adamlarına dönüp, kılıcını çekti,

«Saldırıya hazırol!» diye bağırdı. «İleri, marş marş!»

Buyruklarını şarkı söyleyerek veriyordu. Gerçekten de, Gero şarkı söylüyordu canım. Hem de çok güzel bir sesle ve ünlü bir şarkının ezgisine uyarak.

Polisler, Geroya şaşkın şaşkın bakıyor, yerlerinden kıpırdamıyorlardı.

Görünüşe bakılırsa, şarkı söylediğinin farkında olmayan Gero, bir koşudur tutturmuştu.

Ama bir de dönüp baktı ki, kendini izleyen falan yok.

«Buyruğumu dinlememek, ha!» diye bağırırken bile şarkısız edemiyordu.

Bu kısacık tümceyi söylemek için bile iki dakika gerekmişti. Eh işte, Toto şarkıyı ona göre ayarlamıştı da ondan.

Bu sırada bir teğmen öne çıktı. Komutanına bir açıklama yapmak gereğini duyuyordu.

«Yüzbaşım!» diye söze başladığı anda konuşmasını yarıda bıraktı. Şaşkınlık içindeydi: O da sözlerini şarkı söyleyerek açıklamıştı da ondan.

Subaylar buyruk vermeye alışkındırlar. Astları da bu buyrukları yerine getirmeye alışkındır. Ama buyrukların şarkı söylenerek verileceği hiç alışılmamış bir şeydir, içhizmet yönetmeliklerinde de hiç yeri yoktur. Şarkılı buyruklar şaşkınlık uyandırır. Derken, yüzbaşının adamları da şarkıya başlamasın mı! Tüm birlik bir şarkı topluluğuna dönüşmüştü.

Zaman böyle geçti.

Mobiçin yakın dostu olan Belediye Başkanı da bu arada şahsen aynı yere gelmişti. Gero ile polislerin şarkı söylediklerini duyunca, küplere bindi. Artık ağzını açmaya cesaret edemeyen Yüzbaşının rütbesini tam geri alıyordu ki, umulmadık yeni bir olayla karşılaştılar: Hiç kimse düğmesine basmadığı halde su püskürtücüsü kendiliğinden çalışmaya koyulmuş, Belediye Başkanını su yağmuruna tutmuştu.

Belediye Başkanı, öfkesinden çıldırdı çıldıracaktı. Tepeden tırnağa sırılsıklam bir halde

atına atlayıp, artık komutanlığı kendi üzerine aldığını açıkladı. Ama eyerine daha yeni yerleşmişti ki, tüm gecekondu insanlarının cıvıl cıvıl göklere doğru yükseldiğini, kente doğru uçuşa geçtiklerini gördü. Hemen biraz sonra da hepsi kentin üzerindeydiler, daireler çiziyor, yükselip alçalıyorlardı. Oldukça uzun süren bir korkuya kapılan Belediye Başkanı, neden sonra, uçan insanlara ateş açılmasını buyurdu. Uçanlardan bir tekini bile düşüremediler. Mer-

miler, hedefe bir karış kala patlayıp yılan gibi uzayan beyaz duman şeritlerine dönüşüyor, ardından, dağılıp yokoluyordu.

●

«Olamaz,» diye bağırıyordu Mobiç, «işte bu olamaz!»

Tam bu sırada balkona çıkmış olan Mobiç, kızıl bir renge bürünmüş gökyüzünde uçup duran insanlara şaşkın şaşkın bakıp duruyordu.

Yedinci Bölüm

Totonun bir işareti üzerine, tüm uçanlar mahalleye dönüp, yumuşak bir inişle yere indiler.

Belediye Başkanı, yeniden toparlanmıştı. Bunun üzerine Yüzbaşı Gero ile polisler de kendilerine geldiler. Belki de her şey bir düş içinde geçiyordu, bu bir düş olsa gerekti. Gökyüzü de artık yeniden mavi bir renge bürünmüştü işte; eskisi gibiydi artık... Göğün kızıl bir renge bürünmesi tüm kent halkını etkilemişti. Halkın büyük bir bölümü, gözlerinin aldanmış olduğu kanısındaydı.

Mobiç de aynı kanıdaydı. Ama petrol kaynaklarında ne olup bittiğinden emin olmak için bir taksiye atlayıp yola çıktı. Tam arabadan iniyordu ki, yeni bir sürprizle karşılaştı: Taksinin saati on milyon gösteriyordu.

«Bunda bir yanlışlık var!» diye bağırdı Mobiç.

Ama taksi şoförü, Nuh diyor peygamber demiyor,

«Saat on milyon gösterdiğine göre on milyon ödenecektir, işte o kadar!» diye dayatıyordu.

Mobiç de parayı ödememek için direnince, şoför arabadan inip kolları sıvadı, Mobiçin üzerine yürümeye kalkıştı. Yoldan geçenlerden biri, şoförün dikkatini çekip, karşısındakinin Bay Mobiç olduğunu söylemeseydi neler olurdu kimbilir! 'Mobiç' adını duyar duymaz yelkenleri suya

indiren şoför, Mobiç tarafından çok düşük tutulan normal bir ücretle yetinmek zorunda kaldı.

Bu arada Belediye Başkanı, saldırıya geçilmesini buyurmuştu. Polisler harekete geçtiler. Başlarındaki Gero da, biraz önceki kepazeliği Belediye Başkanının gözleri önünde onarmaya canatıyordu. Mobiçe gelince, o da telaş içinde olay yerine koşturuyor, mahalleye nasıl saldırılacağını yakından görmek istiyordu.

Gero ile birliği, birdenbire kaskatı kesilircesine oldukları yerde kaldılar.

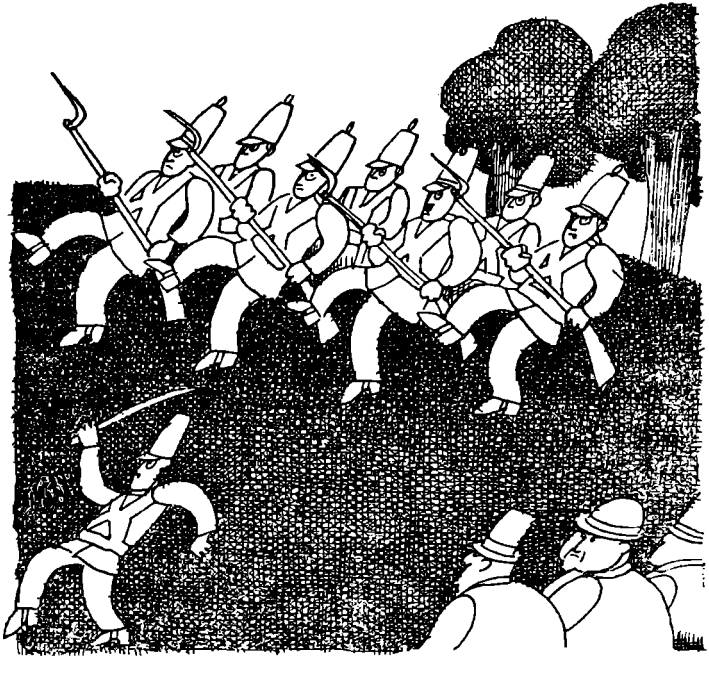
«Hadi hadi!» diye haykırdı Belediye Başkanı. «İleri!»

Gero, öyle bir bakışla baktı ki Belediye Başkanına, istesem de artık gidemem, der gibiydi.

Yine ne oluyordu böyle? İnme inmiş gibi oldukları yerde kalmak neyin nesiydi? Mobiç ile oradaki memurları, durumu aralarında görüşüp, belki de kötü beslenmeyle ilgili bir krampın sözkonusu olduğu kanısına vardılar. Ama bununla bir yardım sağlanmış olmuyordu ki. Bütün birlik, bir bacak havada asılı, yerinden bile kıpırdayamıyordu. Böyle durmaları çok yorucu bir şeydi. Saatler geçiyordu. Adamlar acıkmışlardı. İçlerinde en acıkmış olanı da Yüzbaşı Gero idi. Belediye Başkanının başka çaresi kalmamıştı: Sahra mutfağını harekete geçirmek ve polisleri küçücük çocuklarmış gibi yedirmek... Ancak akşama doğru ortalık kararırken, kramplar çözüldü, adamlar bacaklarını yeniden hareket ettirebildiler. Kollarını açtılar, gerindiler.

Şöyle sırtüstü uzanıp iyi bir dinlenmek istedikleri sırada, havadan uçarcasına gelip Yüzbaşı Geronun suratında patlayan bir kundura, hepsini şaşkına döndürdü.

Kundura, gecekondu mahallesinden fırlatılmıştı. Ama bu, Totonun mucizelerinden değildi. Bib fırlatmıştı kundurayı. Oğluna nasıl bir adam olduğunu yeniden kanıtlamak istiyordu da ondan. Mahalleyi kuşatanlar neye uğradıklarını şaşırmışlardı. Elbette. Bir yüzbaşının, suratına kundura yemesi, en azından geçit töreninde kıçının çimdiklenmesi kadar feciydi.

On kişilik bir süvari birliği, saldırı işaretini aldı. Hadi bakalım, bu kez de atlar, binicilerinin altından yok olmaz mı? On binici, havada çaresiz asılı kalmıştı.

Artık bu kadarı da fazlaydı. Mobiç, kente dönülmesini buyurdu.

Mobiç, bürosuna dönüp de dört bir yanında saygılı ve korkulu suratlar görünce, bütün olanları çok sakin ve uyanık bir tutumla aklından geçirmeyi düşündü. Alışkın olduğu bir çevre içinde bulunduğundan, bunu başardı da. Burada her şey her zaman nasılsa, öyleydi. Değişmiş hiçbir şey yoktu. Mürekkep şişesi yine mürekkep şişesiydi.

Mürekkep şişesini Karmelonun burnuna dayayıp,

«Bu nedir?» diye sordu.

«Mürekkep şişesi,» dedi Karmelo, saygıyla.

«Ya bu ne?» diye sormayı sürdürdü Mobiç.

«O da mektup açacağı efendim.»

Mobiç, bir saat süreyle hep böyle şeyler sorduktan sonra, iç dengesine yeniden kavuştu. Zaman zaman özel görevlerle görevlendirdiği fedaisini, kabadayı Anibali çağırttı. Anibale bir şeyler fısıldadı.

●

Totonun, hep alçakgönüllü mucizelerle yetindiğini kabul etmek gerekir. Başkası olsa, saldırıya geçenlerin canına okurdu. Hadi açıkça söyleyelim: başkası olsa, saldırı düzenleyenleri pekâlâ öldürürdü. Oysa Toto, yalnızca savunma

önlemleri almakla yetinmişti. Ama Mobiçi gözaltında bulunduruyordu elbette.

Hele bir düşünelim: Toto şöyle bir «Küt!» deyiverse, Bay Mobiç hemen o anda herhangi bir nesneye dönüşebilirdi. Örneğin, havada bir tahta parçası olarak uçar durur, ya da Totodan şöyle birkaç adım ötede, bir kabak yaprağına yapışmış bir sümüklüböcek olarak salınabilirdi. Ama dediğimiz gibi işte, Toto nasıl sınırsız bir güce sahip olduğunun tam farkında değildi. Toto daha çok, gücünü uygulamaya değil de, gücü karşısında şaşkınlığa kapılmaya zaman ayırıyordu.

Her ne olursa olsun, Amina ne dilese alabilirdi ondan. Ama o hep kestane şekerlemesi istiyor, kilolarca kestane şekerlemesi yiyor, ağzı hep kestane şekerlemesiyle dolu oluyordu. Toto, Aminanın istediği kestane şekerlemesini tek bir «Küt!» diyerek, kentin en iyi pastanesinden getirtiyordu. Pastacı, kestanelerin sarılı olduğu kalaylı kâğıtların içinden yokolup gittiğini görüyor, nedenini bir türlü anlayamıyordu.

Totonun bütün zevki, Aminayı kestane şekerlemesi yerken görmekti. Bakışları bir raslantıyla karşılaştı mı, Totonun müthiş sıkılganlığı tutuyor, hemen yetiştiriyordu:

«Kestane şekerlemesi. Küt!»

Hadi bakalım, bir kestane şekerlemesi yağmurudur başlıyordu o zaman; hem de dört bir yandan: Pencerelerden, duvarların çatlakları arasından, tavandan... Aminaya gelince, o bütün bu olanları çok doğal karşılıyordu.

Düşmanın hareketsizliğe uğradığı zamandan Toto, şöyle tek başına kalmak için yararlandı. Gecekondu mahallesinden güneye doğru uzanan toprakları gözden geçirdi. Bu sessiz ve içaçıcı tablo, oldum olası hoşuna giderdi. «Eğer istersem,» diye düşündü, «bütün bunları daha da güzelleştirebilirim.» Ama olacak şey miydi bu gerçekten? Günbatımının gölgeleri yeni sürülmüş tarlaların boz rengine yumuşak bir kadife havası katıyordu. Bundan daha güzel bir görünüm düşünülemezdi. Yukardan, mor göğün içinden, dörtnal giden atları andıran bulutlar geçiyordu. Güzel başlı, özellikle güzel bir at, boynunu ileri uzatmıştı. Ama kendini çok zorladığı için boynu ikiye ayrıldı. Geçip giden bulutları büyülenmişçesine izleyen Toto, birden Bayan Lolottayı düşündü. «Ah,» dedi içinden, «Bayan Lolotta beni hiç değilse bir saniyecik görebilmiş olsaydı, artık ne kadar güçlü olduğumu görebilseydi...» Toto, gözlerini kapadı.

Derken, Bayan Lolotta görünüverdi birden; hem de bir telgraf direğiyle bir ağacın arasında. Bir süre, kocaman bir gök parçasını kaplayan Bayan Lolotta, Totoya doğru yaklaştı. Tam Totonun önüne gelip durduğunda, tıpatıp yirmi yıl önceki Bayan Lolotta idi. Totoya bakıp gülümseyen Bayan Lolotta, bir an içinde şimşek gibi bir hızla geldiği yere geri döndü, bu arada, ardında rengârenk bir iz de bıraktı. Bayan Lolotta, bir bulutu kenara itince, bulutun ardındaki bir delikten boşalan tonlarca süt, bütün tarlaları süte boğdu. Süt altında kalan tarlaların an-

cak şurasından burasından kavak ağaçlarının tepeleri görülebiliyordu. Bir sürü ateş kırmızısı güneş, gökyüzünde ardarda ilerlerken, Toto bir kayığa atladı da, süt taşkınından ancak öyle kurtuldu. Derken, Bayan Lolottanın sesi duyuluverdi. Hayatta yalnız eğlencenin düşünülmesi zararlı ve yanlış bir tutum olduğundan, Totonun dikkatli davranmasını söylüyordu.

Bunu söyledikten sonra olduğu yerde dağılan Bayan Lolotta, ufukta göğü yerden ayıran inci renkli çizgi tarafından yutuldu.

Toto suspus olmuş kalmıştı. Şu sırada onu çağıracak biri olsa, Toto hiçbir şey duyamazdı. Gerçekten de çağıranlar vardı Totoyu. Ama Toto hiç kıpırdamıyordu bile, fundaların ardında bütün gözlerden saklı duruyordu. «Bayan Lolottayı gördüm ben,» diye düşünüyordu. Hem de «Küt!» bile demeden...

Neden sonra, Bib ile Eloyterio, Totoyu saklandığı yerde buldular. Totoyu yanlarına kattıkları gibi kendi kulübesine, Flambın gözaltında tuttuğu Aminanın yanına götürdüler. Aminanın bileğinde bir sıra altın bilezik vardı. Nereden bulmuştu Amina bu bilezikleri, nereden?

Gel de çık işin içinden bakalım!

Yavaş yavaş her şey anlaşıldı: Mobiçin özel işlerde kullandığı fedaisi Anibal, Aminayı rüşvetle aldatmıştı. Aminanın eline bir uyku ilacı tutuşturmuş, bu ilacı gecekondu halkının suyuna karıştırmasını söylemişti. Amina başarmıştı da bu işi. Bir raslantı sonucu kurtulan Bib, Eloyterio ve Flamb dışında, tüm gecekondu halkı,

derin bir uykudaydı. Bibin yaşgünü olduğu için, üç kafadar bir kutlama töreni yapmışlar, içmişlerdi. Ama içtikleri su olmamıştı elbette. Mobiç, Aminanın varlığını öğrenir öğrenmez, işini yürütmeyi bilmişti. Amina da sanki ihanet için yaratılmış gibi, yaptığından hiç gocunmuyordu. Şöyle biraz utandığı bile yoktu. O budalaca şarkılarını sürdürüyor, Totonun içinde, ilk karşılaşmalarının anısını uyandıracağını umuyordu.

Toto, her şeyi hoş karşılayabilirdi ama, ihaneti asla! Birdenbire her şeyi unutmuştu, Bayan Lolottayı bile. «Küt!» Ve Amina yeniden cansız bir heykele dönüşüverdi.

Totonun arkadaşları, gittiklerini belli etmeksizin birer birer çekilip Totoyu acısıyla başbaşa bıraktılar. Hem isteseler de kalamazlardı Totonun yanında. Dışarda gürültü yapmaları gerekiyordu. Öyle ya, Yüzbaşı Gero, gecekondu halkının uykuda olduğunu bilmemeliydi. Önlem almak gerekiyordu. Yoksa Gero hemen saldırıya geçebilirdi. Üç kafadar, üçyüz kişilik gürültü patırtı çıkarmak zorundaydılar.

Totonun hiçbir şey duyduğu yoktu. Aminanın karşısında oturmuş, bir canlandırıyordu Aminayı, bir taşa dönüştürüyordu. Toto, Amina canlıyken acı duyuyordu, taş kesilince de pişmanlık duyuyordu. Totonun tüm ruhu, sevdalılara özgü çelişkili duygular içindeydi.

Toto istiyordu ki, Amina bir iki sözcükle her şeyi açıklasın. «Hayır,» desin, «gerçek böyle değil,» desin... Aminayı kurtarmak için şu kısacık tümce yeterliydi. Ama nerde... Amina boyuna o

budalaca şarkısını sürdürüyordu işte. Bunun üzerine Toto, Aminayı aslına geri döndürdü, hem de artık hiç değiştirmemecesine Onu alçı bir heykele dönüştürüp bıraktı.

Sonra uyumayı denedi, ama uyuyamadı. Düş kırıklığı, acı ve öfke, Totoyu uyanık tutuyor, onu kötülük etmeye, öç almaya iteliyordu.

«Mobiç bana gelsin. Küt!» diye söylendi Toto.

Çok geçmeden, Mobiç yanındaydı. Kendini birdenbire bu kulübede bulan Mobiç, şaşkınlık içindeydi. Kendi yanağını şöyle bir çimdikledi. Hayır, düş görmüyordu.

«Evet evet, yanılmıyorsunuz, karşımdasınız,» dedi Toto.

Sonra, Mobiçi bir tavaya dönüştürdü. Tavayı eline alan Toto, masanın üzerine koydu. Bu da dünyadaki tüm tavalar gibi bir tavaydı işte, hiçbir ayrıcalığı yoktu. Toto şöyle bir düşündü tava dediğin hiçbir şey hissedemez ki. Demek Mobiç de tava olduğundan ötürü acı falan duymayacaktı. Toto başka bir çare düşündü. Mobiçi önden yine Mobiç bırakıp, arkadan tavaya dönüştürdü. Sonra, Mobiçin arkasına fırlattığı çakıl taşları, çarptıkları yerde çakur çukur sesler çıkardı. Sırtında çakırdayanın ne olduğunu anlamak isteyen Mobiç, arkasına döndü, sonra yeniden döndü arkasına. Kendi ekseni çevresinde hep daha hızlı, daha hızlı dönüp, sonunda hızla dönen bir topaça benzedi. Toto, Mobiçin parmaklarından birini karanfile dönüştürdü. Mobiç boyuna dönüp durmaktan vazgeçti. Çok öfkeliydi şu sırada. Çiçekleri hiç sevmezdi de ondan. Dur-

madan parmaklarını sayıyor, dokuza kadar sayınca, yanlış saydığını sanıp yeniden saymaya koyuluyordu. Derken, Toto bu oyundan bıkkınlık getirdi. Mobiçe acı çektirmenin olanağı yoktu. Çünkü Mobiç, birinin çıkıp da kendisine acı çektirebileceğini aklından bile geçirmezdi. Toto şimdilik öç almaktan vazgeçip, Mobiçi kente geri gönderdi. Az sonra Mobiçi uyandıran uşağı, ineğin çalınmış olduğunu haber verdi Mobiçe. Tava ve karanfil düşlerini çoktan unutmuş olan Mobiç, tavanarasında çoktandır bir yedek inek bulundurduğuna için için sevindi.

Bu arada Toto, kendini daha da üzüntüye kaptırmıştı. Yatağında dönüp duruyor, bir zamanlar 'Amina' adını taşımış olan şu alçıdan yapılma nesneye bakıyordu.

«Dünyanın sonu gelsin istiyorum!» diye bağırdı birdenbire.

Kuşlar havada kalakaldılar, ayın yüzünü buzlar kapladı, ve zaman ne ilerledi ne de geriledi. Ama bu durum da hafifletemedi Totonun sıkıntısını. Daha bir sürü çeşitli şey denedi. Kötü düşünceleri yine başka kötü düşünceler izler ya: Yaşlıları çocuk, çocukları yaşlı yaptı, bunun da bir yararı olmadı. Tüm insanları zürafaya dönüştürmek de bir işe yaramadı. Çünkü Toto, bu değişikliği görüp dertlenecek birkaç insanı insan olarak bırakmayı düşünemedi.

«Herkesin kötü olmasını istiyorum!»

Herkes, ayak parmaklarının ucuna basarak birbirinin ardına düştü, birbirini iğneledi ellerindeki iğnelerle. Tüm çocuklar burunlarını ka-

rıştırmaya başladılar. Lokantalardaki insanlar, görgü kurallarını hiçe sayıp, şapur şupur yiyip içmeye başladılar. Garsonlar, kollarına astıkları peçetelerle ayakkabılarını temizliyor, alınlarındaki teri siliyorlardı. Ölenlerin yakınlarına başsağlığı telgrafları şöyle yazılıyordu şimdi: «Hele şükür!» ya da «İyi eğlenceler!» ya da «Tam zamanıydı!» gibi.

Bütün bunlar hep Amina yüzündendi. Ya da Anibal yüzünden. Ya da Mobiç yüzünden... Toto içinde bir tiksinti duydu, başını yastığına gömdü, uykuya daldı.

Sekizinci Bölüm

Şu sırada hiçbir şey olduğu yok. Anlatılacak başka bir şey var mı acaba? Bir bakıma, olabilir... Bir öykü anlatılırken düşünceler kayıp gidiyor boyuna. Arada sırada şöyle gözucuyla, dışarıdan gelip geçen, ama öyküyle hiç ilişkisi olmayan kimselere de bakılıyor. Öyle ya, örneğin Bay Maryani işte! Ben bunları yazarken o da dışardan geçiyor. Ondan hiç söz açmıyorum bile, oysa Bay Maryani de ne dertlerle yüklüdür kimbilir. Ama ne yaparsın? Teker teker herkesi de anlatamazsınız ya. Derken, yeniden düşünmeye başlıyorsunuz; Geronun polislerini saatlerce dışarıda leylekler gibi tek bacaklarının üzerinde durdurmak hakkını nereden alıyorum ben? Onları, şu öyküyü ilerde okuyacak okurların gözünde ne demeye böyle gülünç durumlara sokabiliyorum?

Ah ah, elbette, gerçekten de, anlatılacak şeyler var daha. Bay Mobiçin, iki bin kadar işçisi önünde yaptığı yıllık konuşmayı anlatmak gerekiyor. Toprak alımıyla ilgili bu yılki konuşmasını anlatmalıyım:

«Kısa bir süre önce şeftali ağaçlarıyla kaplı bir tepe satınaldım,» diye haber vermişti işçilerine. «İlkbahara bir çiçek denizinden farkı olmayacak. Tepenin yamacı ikibin küçük parsele ayrılabilir. Günün birinde hepiniz o tepeye gömülebilirsiniz... Bu düşünceye ne zaman sahip oldum biliyor musunuz? Belki bin türden kuşun

cik cik cik diye öttüğü ve çiçeklenen şeftali ağaçlarına hayran olduğum sırada...

Şaşılacak şey, Bay Mobiç kuşların ötüşüne bir de güzel öykünüyordu ki:

«Parselleri kaça satınalabileceğinizi hesap ladım. Artık geleceğiniz için hiç kaygılanmayın. Yakınlarınız tarafından nereye gömüleceğiniz de sorun değil artık. Borcunuzu bana nasıl ödeyeceğinize gelince... Her birinize düşen miktarı haftalıklarınızdan keseceğim. Hem de küçük taksitlerle. Hiç farkına bile varmıyacaksınız...»

Sessizlik. Ne alkışlayan vardı ne de bir şey.

Bunun üzerine kürsüden inen Bay Mobiç, dinleyicilerine açtı ağzını yumdu gözünü

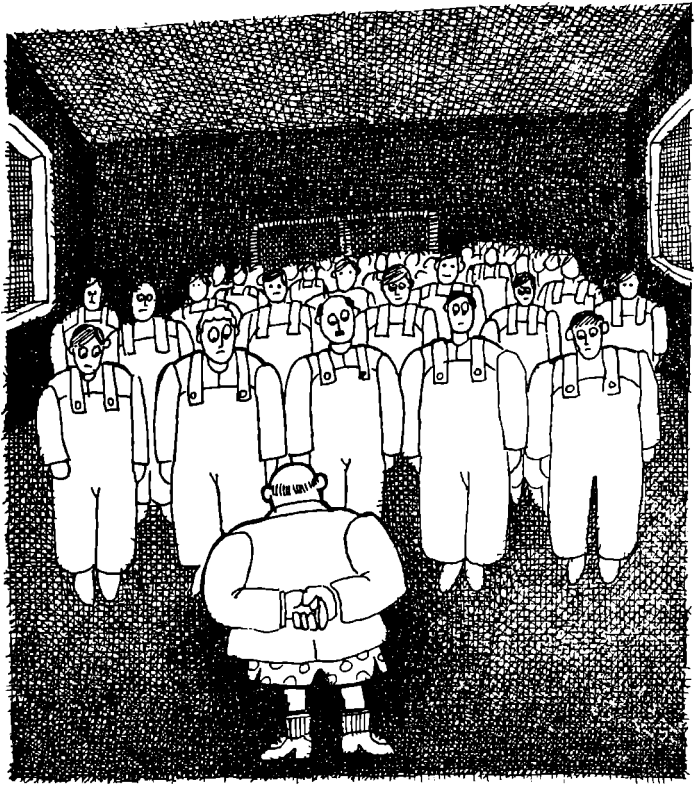
«Ya ne sanıyordunuz reziller, ölmeyecek miydiniz yani?»

Bir süre sonra, tepeden umduğu yararı sağlayamayan Mobiç, amcasından miras kalmış olan bu toprakları elden çıkarmak zorunda kaldı.

Konumuz Mobiç olduğuna göre... Totoya göründüğü gecenin ertesi sabahı, işçilerini toplamış, daha hızlı çalışmaları buyruğunu vermişti. Yüzbaşı Geroya bir gün önce gönderdiği oldukça büyük bir parayı, işi hızlandırarak geri almak, açığı bu yoldan kapatmak istiyordu. Böyle zamanlarda başvurduğu bir yöntemi vardı: Önceden ummadığı giderlerle karşılaştı mı, müthiş öfkeli görünür, işçilerinden hiç hoşnut değil miş gibi yapar, berikiler de korkudan paçaları sıvar, daha hızlı çalışmaya başlarlardı. Bu kez de aynı yönteme başvurdu. Öylesine öfkelenmiş gibi göründü ki, ağzında köpükler bile belirdi. Ve

hemen ardından, işçilerini yürüyen şeridin başına gönderdi.

Son işçi de salondan çıktığında, Mobiç ne görse beğenirsiniz, bacaklarında pantolon falan yok, yalnızca bir içdonu, o kadar. Demek konuşmayı böyle, içdonuyla yapmıştı. «Buna ne kadar sevinsem azdır,» diye düşündü. «Demek işçilerim bana karşı öylesine saygılı ki, karşıların-

da içdonuyla da dursam gülmüyorlar.» Derken, o gün yalnız işçileriyle değil, başkalarıyla da sözü olduğunu düşündü. Zili çaldı. Karmelo telaşla içeri girdi.

«Pantolonunu ver bana!» dedi Mobiç.

Karmelo sevinçten dörtköşe oldu. İşte hayatının en güzel günüydü.

«Başüstüne efendim, sevinerek,» diye karşılık verdi.

Bay Mobiçin, pantolonunu istemesi öylesine gururlandırmıştı ki Karmeloyu, bütün firmayı dolaşıp, pantolonunu Bay Mobiçe ödünç vermek onuruna sahip olduğunu önüne gelene anlattı.

Bu sevinç dalgası, sekreter yardımcısı Rikardoya kadar uzandı. Öyle ya, Karmelo da Rikardonun pantolonunu istemişti. Bu kez de Rikardo dolaştı durdu herkesi. O da kabına sığamıyordu sevinçten. Karmelo aracılığıyla dolaylı yoldan da olsa, o da Bay Mobiçe vermiş olmuyor muydu pantolonunu yani?

●

Mobiçin pantolonsuz kalması, elbette Totonun başının altından çıkmıştı.

Bu arada uyanmış olan Toto, pencereden içeri süzülmüş güneş ışınını görünce, çok keyiflendi.

«Ne güçlü bir ışın! Üzerinde gezinebilir insan, yutabilir bile bu ışını!»

Toto ağzını açabildiğince açıp pencereye yaklaştı, ışıktan yutabildiğince yuttu. Sonra dö-

nüp, ışını gözden geçirdi Pırıl pırıl bir sürü noktacıklarla dolu hiç dokunulmamış bir ışın. Korku salan gece çekilip gitmiş, dünya yeniden güzelleşmişti işte. Toto artık Aminayı düşünmüyordu. Heykeli bir giysi askısına dönüştürmüştü, hanidir öyle kullanıyordu. Elini yüzünü çabucak yıkayıp, kulübeden çıktı.

Düşmanın yeni güçler alıp tüm mahalleyi kuşatmış olduğunu gören Toto, petrol fıskiyelerini öylesine kuvvetle fışkırttı ki, sürüyle polis havaya yükseldiler. Hani bayram günleri fıskiyelerin tepesinde renkli toplar oynaşır, işte tıpkı öyle. Ama bu kez, koca fıskiyelerin tepesindekiler, çığlık çığlığa haykıran silahlı adamlardı...

Gözlerini göğe diken Toto, yepyeni bir düşünceye kapıldı. Öyle bir şey yapmalıydı ki, kentin bütün insanları, gecekondu halkını alkışlamalıydı. Ellerini alkış için kullanacak bir kimse başka bir şey yapamıyacağı için, Toto ve ötekiler, hiçbir şeyden kuşku duymaksızın mahalleden kente doğru yola koyuldular. Onları durduran falan olmadı. Tersine, heryerde coşkunca alkışlarla karşılaştılar. Hoş, Totonun kenti ele geçirmek falan gibi bir amacı yoktu. Bütün isteği, arkadaşlarının özlemini gerçekleştirmek, kürk paltoları ve melon şapkalarıyla, kent insanlarını onlara hayran bıraktırmaktı.

Yüzbaşı Gero, terter tepiniyor, Belediye Başkanı terter tepiniyordu. Ama, isteseler de istemeseler de, Toto ile arkadaşları geçerken avuçlarını patlatırcasına alkış tutmak zorundaydılar.

Bay Mobiçin bir mektup yazdırdığı Karme-

lo da alkışlamaya başlamıştı. Mobiç önce biraz şaşkınlığa kapıldıysa da, çok geçmeden enikonu duygulandı. Karmelonun bu davranışı yepyeni bir şeydi. Ama sekreterinin kendisine duyduğu saygıyı çeşitli yollardan dile getirdiğini bilen Mobiç, alkışlardan hoşnut kaldı. Ayağa kalkan Mobiç, Karmelonun tutumuyla ilgili birkaç söz söylemek isterken, bir de baktı ki kendisi de alkış tutmanın dayanılmaz özlemi içinde. Karmelo da, Mobiçin alkışlarının kendisine dönük olduğu kanısındaydı. Sevinçten kabına sığamıyordu. Bir süre birbirlerini böyle karşılıklı alkışladılar. Derken, aşağı caddeden yükselen alkış ve 'yaşa' seslerini duyunca, balkona çıkıp büyük alana doğru baktılar.

Toto, arkadaşlarıyla yeni gelmişti. Toto daha kente girerken ardarda birkaç mucize gerçekleştirdiği için, cadde boyunca sıralanmış olan izleyiciler kendiliklerinden alkış tutuyordu. Çok heyecanlanmışlardı da ondan. Örneğin, içlerinden birinin süt şişesi düşmüş, Toto hemen işe girişip, şişenin zarar görmesine meydan vermeden, yeniden adamın koluna geri göndermişti şişeyi. Üstelik, herkesin birkaç yudum içebilmesi için de şişenin ağzından sürekli süt akıtmıştı. Ellerinde bardak ya da benzeri kap olmayanlar, sütün kulaklarından içeri, saçlarından başlarından aşağı bol bol akmasını hoşnutlukla karşılamışlardı. Adamın biri kalabalık içinde baygınlık geçirince de, Toto, adamı bir güvercinin sunduğu bir bardak şarapla kendine getirtmişti.

Daha sonra da «Küt!» Bütün kent halkı,

ayaklarında yepyeni ayakkabılarla yürür olmuşlardı. Bütün bu insanlar, coşkulu bir sevincin etkisindeydiler. Bu arada suratı asılanlar yalnızca ayakkabıcılar ile deri eşyası satanlardı. Eh işte, aynı zamanda herkesi birden hoşnut etmek olanağı yoktur ki! Hemşerilerinin mutsuzluğu pahasına yaşamını sürdürenler bile vardır. Görünüşe bakılırsa, sevgili Tanrının bile buna karşı elinden bir şey gelmiyordu.

Arkadaşları gurur duyarak Totonun çevresine doluşmuşlardı. Zaman zaman onlar da «Küt!» diyor, belki bir mucize gerçekleştirebilirler diye umuyorlardı. Ama boşuna! Yalnız, çocukluğundan beri sihirbazlık konusunda yetenekli olan Bib, oğlunun burnundan bozukluk para yağdırmayı başardı, ve bu paraları sadaka olarak dağıttı. Kalabalık içinden aptallaşarak Bibe bakanlar oluyordu. Bibin istediği de aslında buydu. Göğsünün içine monte edilmiş radyosunu çalarak sokaklardan geçen Saveryo da çok ilgi toplamıştı.

Belki bir saat süren alkışlardan yorgun düşen Toto, arkadaşlarına, oyundan vazgeçmelerini söyleyip, Bib ile Eloyterioya bir görev verdi. Bu ikisi Mobiçe uçacaklar, onu alıp getireceklerdi. İki kafadar bir iki uçuş denemesi yaptıktan sonra, Mobiçin balkonundan içeri girdiler.

Mobiç, bir koltuğa gömülmüş, bütün olan bitenlerden kuşkuya kapılmış, düşünüp duruyordu. Böyle dururken, birden hava yolculuğuna zorlanmasın mı? Hem de olağan sayılamıyacak bir yolculukla. Nitekim, Bib ile Eloyterio, Mobiçi

havalandırdıktan sonra, birden bırakıyorlar, Mobiç düşüp düşüp de yere çarpmasına az kala, yeniden yakalıyorlardı. Sonra sıra yeniden havalanmaya geliyor, oyun yeni baştan başlıyordu. Olayı izleyenler katıla katıla gülmekteydiler. Totonun Bay Mobiçten pek de hoşlanmadığını anlamışlardı. Millet dilini çıkarıp Mobiçle alay ediyordu. Hâlâ içdonuyla ortalıkta dolaşan ikinci sekreter bile.

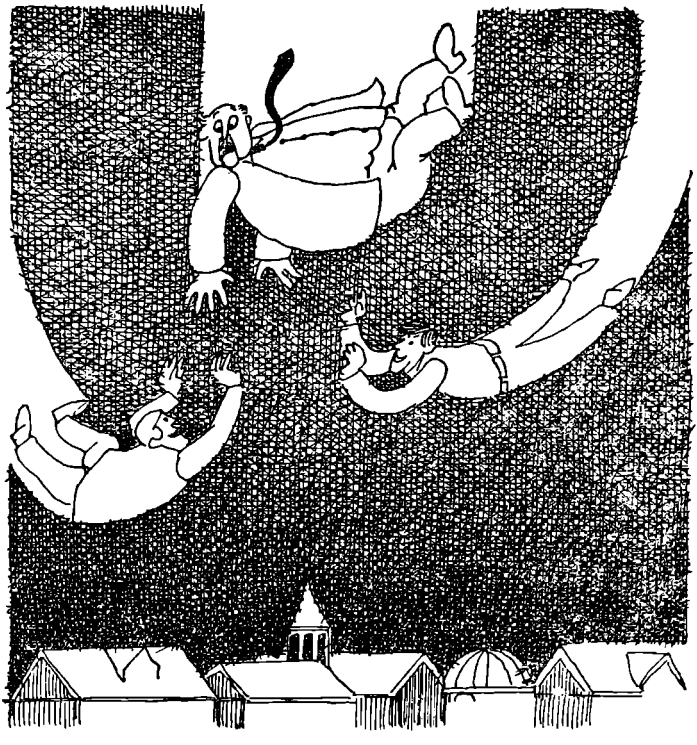
Toto, kaşla göz arası, bir tribün yerleştirmişti alana. Gaetanoya da, tribünün yukarısında durup, herkesin gözleri önünde Mobiçin çıplak kıçına tekmeyi yapıştırmasını söylemişti. Bunu söylemek ne de olsa yapmaktan daha kolaydı. Gerçi Mobiç bir bakıma korkağın biriydi. Özellikle ölüm karşısında. Öylesine korkardı ki ölümden, Karmelo hep ölüm yerine «ulum» demek zorundaydı.

Mobiç, savaşmak gerekince hep kendi yerine başkalarını savaşa sürerdi. Ama şimdi kendi gücüyle savunmaya geçmişti. İş çıplak kıçının savunulması sorunu olunca, hiç umulmadık bir güç göstermesini bildi.

Ama eninde sonunda yaya kaldı. Gaetanonun indirdiği tekmelerin sesi, çok geçmeden bütün alanda yankılanır oldu.

Bu sırada, kentin anahtarını vermek üzere, Totoya bir kurul geldi. Bu buluş, vaktiyle bir ıslahevinde kalırken hileyle kaçmayı başarmış kurnaz bir herifin, Ditirambisin buluşuydu.

Ditirambisin ıslahhaneden kaçışı şöyle olmuştu: Ditirambis, gardiyanının çok duyarlıklı

ve gururlu bir yaradılışta olduğunu biliyordu. Günün birinde bu gardiyan, Ditirambisin hücresindeki pencere parmaklıklarını gözden geçirmeye gelmişti. Elindeki sopayı bir ksilefon çalgıcısının ustalığıyla parmaklıklara vuran gardiyan, çok güzel melodiler çıkarmayı başarıyordu. İşte tam bu sırada Ditirambis, gardiyanın kafasındaki kaskete vurduğu gibi, adamın kasketini sonağa düşürdü.

Ondan sonrası çok çabuk gelişti Ditirambise tekmeyi savuran gardiyan haykırdı

«Çabuk git getir kasketi!»

Ezilip büzülerek hücreden çıkıp giden Ditirambisi bir daha koydunsa bul! Gidiş o gidiş...

Çok geçmeden bıyık ve favori bırakan Ditirambisin bir ıslahhane kaçkını olduğunu kentte bilen eden olmadı. Çok ender olarak bir tanıyanı çıksa, o da Ditirambisin favorilerini seyre dalıyormuş gibi yapıyordu. (Ditirambisin eskiden favorisi olmadığını söylemiştik ya.)

Ditirambisin bu arada çok etkin bir adam olmasının nedeni belki de bununla ilgilidir.

Dokuzuncu Bölüm

Dediğimiz gibi işte, Totoya başvurup, kenti yönetmesini istediler. Toto, bu gibi işlerde deneyimi olmadığını söylediyse de öylesine zorladılar ki, o da sonunda kabul etmek zorunda kaldı. Totoyu hükümet sarayına yerleştirdiler. Toto, saraydaki her şeyin harika olduğu kanısındaydı; yatağı dışında, her şeyin. Yatağa gelince, işte o, Totonun zevkiyle bağdaşamıyacak kadar büyüktü. Ama, gelsin «Küt!» Yatak, Totonun istediği büyüklüğe giriverdi hemen.

Yönetim konusunda deneyimi olmadığı, Totonun kent işlerini yönetmedeki tutumundan da anlaşılıyordu. Örneğin şöyle bir düzen getirdi Hemşeriler yolda giderken yanlarında oyuncak taşıyacaklardı: Küçük atlar, tahta kılıçlar, küçük trompetler... Çünkü Totonun kesin inancına göre, insanlar böylelikle daha bir dost ve sevimli olurlardı. Kenttekilerin çoğu bu uygulamayı eğlenceli bulduğundan, yeni düzen bir çoklarınca olumlu karşılandı. Ama kimileri şöyle homurdanmaktan da geri kalmadı:

«Olur şey değil, daha da neler...

Totonun yönetimi sırasında gazeteler de çok değişik başlıklar atıyordu. Örneğin şöyle bir başlık: «Karlotta için ücret arttırımı.» Bunun ardından da, şimdiye kadar hiç kimsenin tanımamış olduğu bu küçük memurun yaşamöyküsüne sıra geliyordu. Çok geçmeden, bu türden yaşamöykülerinin romanlardan daha ilginç olduğunu

okuyucular anladı. Bay falancanın uydurma yazgısıyla ilgili romanlardaki yaşamöyküleri süslenir püslenirken, normal insanların yaşamöykülerine önem verilmemesi az mı yanlıştı? O türden romanlara karşı ne kadar uyarı yapılsa yeterli sayılamazdı yine de... Ama konudan uzaklaşıyorum.

Mobiçin ne âlemde olduğuna gelince... Eh işte, Mobiç çok kötü birkaç gün geçirmişti. Kimseyi yanına yaklaştırmıyordu. Gelgelelim, Ditirambis kendisini görmek isteyince ona karşı duramadı.

Ditirambis bir süre sonra çıkıp gittiğinde Mobiç kendini daha bir hafiflemiş hissetti. Ditirambis ile Mobiç eski dosttular. Ditirambis, Mobiçi yeniden ön plana çıkarmanın bir yolunu bulmuştu: Mobiç, Totonun onuruna kurulacak bir komitenin başına geçmeliydi...

Totonun işi başından aştığı için Ditirambis, Totonun sağ kolu olmuştu. Ditirambis her tanrının günü Totoya geliyor,

«Bugün,» diyordu, «şu mucizeye ya da şu küçücük mucizeye gereksinim var.» Şöyle dediği de oluyordu «Bugün dev bir mucize gerekli.»

Zamanla kendini tembelliğe de kaptıran Toto, kendisinden istenen her mucizeyi hemen gerçekleştiriyordu. Hattâ Ditirambis, Totodan, mucize yaratmak yeteneğini kendisine devretmesini de istemişti:

«... sizi ikide birde rahatsız etmeyeyim diye!»

Gerçi Toto buna da hazırdı ama, bu işin onun gücü dışında olduğu anlaşıldı.

Toto, bu arada bütün gün divana uzanıp serüven romanları okumaya, meyve suları içmeye alışmıştı. Öğleye doğru Ditirambis, elinde bir listeyle geldi. Listede, gerçekleşmesini istediği mucizeler sıralanmıştı. Toto hiçbir açıklama istemeksizin mucize ardından mucize gerçekleştiriyordu. Hemen hemen kentte yaşayan herkes, evlerinde alabalık bulunsun istiyorlardı. Musluklar açıldı mı, alabalıklar su borularından çırpına çırpına ve kızartılmaya hazır, gelmeliydiler

Ayrıca, her gece donanma fişekleri de atılıyordu. Kentin ortasındaki büyük alana uzun bir masa yerleştirilmişti. Kentin hemşerileri bu masada yiyip içiyor, donanma fişeklerine hayran kalıyorlardı... Hazır yiyip içmekten söz açılmışken şunu da unutmayalım Biri çıkıp elmaların çekirdeksiz olmasını istiyor, bir başkası dişlere zararı dokunmayacak dondurma, bir başkası da kümes hayvanlarının kemiksiz olmasını diliyordu. Herkese istediği veriliyordu. Donanma fişek lerine gelince... doğrusu ben de orada olayım isterdim. Kent üzerindeki gök baştan aşağı donanma fişekleriyle doluyordu. Bu fişeklerin saçılırken alacağı biçimleri kalburüstü sanatçılar düzenlemişti. Örneğin, ışıl ışıl mavi kentler, aniden çıkan kapkara fırtınalar altında yıkılıyordu. Yıkıntılardan havalanan kuşlar yıldızlara yükseliyor, gagalarıyla açtıkları çatlaklardan pırıl pırıl defineler görülüyordu... Bu donanma fişekleri karşısında herkes önce korkuya kapılıyor, ardından uzun bir «Oooooh» sesi yükseliyordu. Ve işte böyle, her akşam yeni, bambaşka bir sahne

yaratılıyor, eğlence eğlenceyi izliyordu.

Peki başka?

Tüm hemşeriler, evlerinin kapısında adlarını, soyadlarını, varsa, mesleklerinin, rütbelerinin ya da akademik kimliklerinin ışıklı harflerle yazılı olmasını istemişlerdi. Sabahları uyanıldığında, gece masalarının üzerinde düzenli olarak oldukça büyük miktarda kâğıt para ile biraz da bozukluk para bulunuyordu. Kentte büyük bir piyango düzenlenmişti. Büyük ikramiye, herhangi bir kimseyi, hattâ bir belediye meclisi üyesini alaya almaktı. Açıkça söylemek gerekirse, pek de insancıl bir davranış değildi bu. Hükümet yapısının önü insanla dolup taşıyordu; herkes bir şey istiyordu : Para, kullanılacak eşya ya da güvenceli bir iş!

«İş gerçekten güvenceli mi?» diye soruyorlardı korkulu ve kuşkulu bakışlarla. Tam güvenceli bir iş olamıyacağını bile bile soruyorlardı böyle.

Totonun adına bir anıt dikmek önerisiyle kendisine başvurduklarında, Toto alay eder gibi bir tavır takındıysa da, aslında bu buluştan pek hoşlandığı da açıkça görülüyordu. Toto, ötekileri de düşünüyordu elbette, örneğin Bib ile Eloyterioyu. Hiç değilse onların adı da caddelere verilmeli, diyordu. Gerekiyorsa, bunlar kısa ve pek geniş olmayan caddeler de olabilirdi...

Evet, Bib ile Eloyterioya gelince, bu ikisi, Ditirambisin düzenlemesiyle günde yirmidört saat açık kalan gece kulüplerinde eğlenmekteydiler. Gecekondu mahallesinde yaşadıkları ve Eloyterionun, Bambaya gittikçe yoldan geçenleri

durdurup: «Karınız biraz önce öldü,» ya da «Eviniz biraz önce yıkıldı,» dediği günler geride kalmıştı.

Sokakta durdurdukları insan umutsuzluğa kapıldı mı da: «Bir nisan, bir nisan,» derdi. Böyle yaparak, Eloyterio, Tanrının bize her gün her dakika verdiği şeylerin değerini bilmeliyiz, demek isterdi. Peki şimdi? Şimdi ise Eloyterio, sokakta bayanları durdurup şöyle soruyordu:

«Şu sizin kürkünüz mü, bayan?»

Bu arada yerdeki harika bir astragan atkının üzerine eğiliyor, atkıyı, yitirilmiş bir mendilmiş gibi yerden kaldırıyordu.

«Ah evet,» diyordu bayan da o zaman. «Çok teşekkür ederim!»

Bunu iş edinmiş olan Eloyterio, bu yoldan bir sürü bayanla tanışmış oluyordu. Kendisi de çok değişmişti bu arada, vücudu artık bir öne bir arkaya sallanıp durmuyordu. Kendi adına bastırmış olduğu kartvizitlerini cömertçe dağıtıyordu. Eloyterio ile Bib, Ditirambis ve Mobiç ile dostluğu ilerletmişler, onlarla senli benli olmuşlardı. Bib ile Eloyterioya sorulacak olsa, Ditirambis ile Mobiçin küçük birer anıt hakettiğini söylerlerdi.

Ditirambis ile Mobiç de bu arada boş durmamışlardı.

Totonun adına dikilen anıtın açılacağı gün, olan oldu...

Toto, bir tür taht olan altın yaldızlı bir koltukta oturmaktaydı. Törenin açılış konuşmasını yapan görevli, herkesi «Yaşasın Toto!» diye ba-

ğırtacağı sırada, yukardan kopan bir kiriş, gelip Totonun kafasına indi. Elbette bağrışıp kaçışan kaçışanaydı. Sanki sihirli bir söz söylenmişçesine, ortalıkta kimsecikler kalmadı. Yalnız bir köpek kalmıştı geriye. Onun hemen kaçamamasının nedeni de bir bacağını kaldırıp, şeyini etmesiydi. Anladınız sanırım...

Daha beş dakika bile geçmeden evlerin duvarlarına yazılar asıldı:

«Ben, Ditirambis, herkesin de bildiği gibi, kötü bir kaza sonucu ölen Totonun yerine kent yönetimini üzerime alıyorum.»

Ama daha üzerinden bir saat bile geçmemişti ki, eski ilanların üzerine yenileri yapıştırıldı:

«Bay Ditirambis, sağlık nedenlerinden ötürü Belediye Başkanlığından istifa etmiştir. Yapılan seçim sonucu, yerine Bay Mobiç getirilmiştir.»

Bu bir saat içinde neler olmamıştı ki... Kaçışan ileri gelenlerin ağırlığı altında tribün yıkılınca, Toto da gözden yokolmuş, bir daha ortalarda görünmemişti. Totonun yokolmasıyla Ditirambis ile Mobiç arasında kuvvetli bir tartışma çıkmıştı.

«Peki öyleyse, seni kendime yardımcı yaparım,» demişti Ditirambis, Bay Mobiçe.

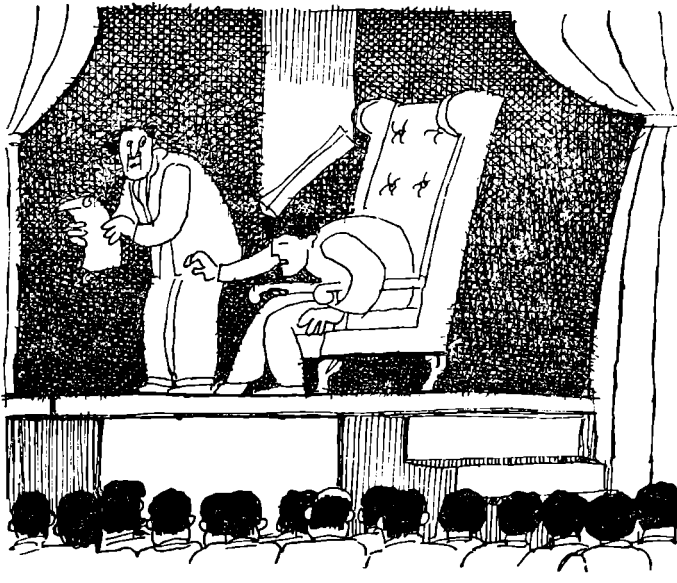
Mobiç ise, bu öneriyi geri çevirmişti. O kadarı az olurdu! Bunun üzerine, Ditirambis pazarlığı sürdürmüştü.

«Hayır!»

«Evet!»

«Asla olamaz!»

«Ancak cesedimi çiğneyip geçersen!»

Neden sonra, Mobiç, Ditirambisten bir iş koparamayıp ona karşı cephe alanların yardımıyla Ditirambisi pencereden aşağı atmayı başarmıştı. Tam bu sırada «Yaşasın Ditirambis!» diye bağırmaya hazırlanan Bib ile Eloyterionun ağızları açık kalmış, Mobiç adını andırır bir sözcüğü zarzor yetiştirmişlerdi.

Mobiçin ilk resmi görevi, Totonun gömülme töreniydi. Mobiç, Bib, Eloyterio ve Yüzbaşı Gero, tabutun yanından gösterişle ilerliyorlar... Mobiçin sol elini ikide birde gözlerine götürmesi, cadde kenarına dizilmiş olan halkı çok etkiliyordu.

Ya Toto?

Toto ölmemişti elbette. Hayır, Toto yaşıyordu.

Kirişin kafasına düşmesi çok hayırlı olmuş, Totonun gözleri açılmıştı. Toto yine eski Toto idi. İlk düşündüğü şey de, bir an önce, meleklerin ona göründüğü yere gitmek oldu, çünkü melekler bırakmıştı onu. Artık «Küt!» demenin hiçbir yararı olmuyordu, mucize yapmak yeteneğini yitirmişti.

Bunun üzerine, yavaş yavaş kente doğru yola koyuldu. Bib ile Eloyterioyu bulacak, onları kendisiyle birlikte kentten ayrılmaya zorlayacaktı. Ne var ki, kentten kimsenin kendisini tanımasını istemiyordu. Onun için koca bir bıyık taktı suratına.

Kente dönerken, yolda yavaş yavaş ilerlemekte olan gösterişli cenaze arabasına rastladı. Çok da duygulandı bu görünüm karşısında. Özellikle Bib ile Eloyterioyu görünce... Yol kenarında, gözleri yaşlı bir sürü insan vardı. Ama kendimizi aldatmıyalım, aslında Toto için ağlamıyorlardı. Bir cenaze arabasının karşısında üzüntülü durmak gerektiğinden, üzüntülüydüler. Örneğin, cenaze törenine katılanlar arasında Frate kardeşler de vardı. Aglayan da bu üç kardeşin en duygusuzu, en büyükleriydi. Gaetano ile Karmelo da cenazedeydiler. Mobiç elini gözlerine götürdükçe Karmelo da hıçkırıyordu.

Kalabalık, ancak mezarlıktaki önemli kişiler gerî döndükten sonra dağıldı. Arabalar tıraala gidiyorlardı şimdi. Havada neşeli bir akım var gibiydi. Mağazalar yeniden açıldı. Toto so-

kaklardan, eskisi gibi çekingen yürüyerek geçiyordu. Bir barın önünden geçtiği sırada, genç bir garson Totonun ceketine yanlışlıkla maden suyu döktü. Bar sahibi, garsona demediğini bırakmayıp, garsonu iyi bir haşladı. Ama Toto olduğu yerde kalıp, genç garsonun elindeki maden suyu şişesini aldı, şişenin içinde ne kaldıysa onu da boşalttı kendi üzerine.

«Gördünüz mü? Hiç aldırdığım bile yok.»

Ama işi daha da sarpa sardırdı aslında. Şişenin içindeki suyun toptan ziyan olması öylesine öfkelendirdi ki bar sahibini, adam hırsını alamayıp, genç garsonu bir temiz patakladı.

Toto, Bib ile Eloyterioya nasıl yaklaşabileceğini düşünüyordu. Kapısında nöbetçilerin beklediği büyük bir sarayda oturmaktaydılar. İçeri bırakılmasını isteyen Totoyu nöbetçiler iyi bir alaya aldılar. Hem de aşağılayarak.

«Önce dilekçe ver hele,» dediler. «Dilekçe ver, dilekçe!»

Totoyu bu sözlerle kovdular.

Bu işe çok sinirlenen Toto, eliyle koluyla birtakım hareketler yaparak dert anlatayım derken, yapay bıyığını düşürmesin mi. Oradan geçenlerden biri Totoyu hemen tanıyıverdi.

«Toto!» diye bağırdı. «Toto bu, Toto!»

Derken, onu başkaları da tanıdı. Belki de Totoyu bir zafer alayıyla kentten geçirirlerdi ama, Toto koşabildiğince hızlı koşarak, sıvışmaya bakıyordu. Bu arada hiçbir şey düşündüğü yoktu, kendisini tanıyanlara karşı da değildi. Yalnızca korkmuştu, o kadar. Ama onu tanıyan-

ların bundan haberi yoktu ki. Ardından kovalıyorlardı.

«Çabuk olun, çabuk olun!» diye bağırıyorlardı. «Toto bu, Toto!»

Ardında izleyen yüz kişi vardı belki de. İzleyenlerin nasıl soluduğunu hemen arkasında duyuyordu Toto. «Yalnız bu anı düşünerek yaşıyorlar,» diye geçirdi kafasından. «Beş yıl sonra bu kentin neye benzeyeceğini hiçbiri düşünmüyor. Onlara bunu anlatmaya kalkışmanın da yararı yok.»

Kalabalık, hemen hemen ona yetiştiği sırada, Toto bir süpürgeci dükkânının önünden geçmekteydi. Hızla koşarken dükkânın önünden bir süpürge kaptığı gibi, üzerine atladı ve soluk soluğa kekeledi: «Küt!»

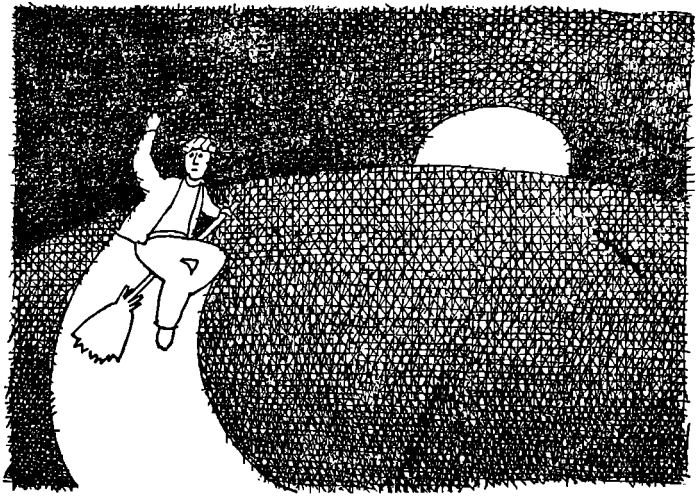
Hemen o anda, süpürge havalandı, Totoyu, şaşkına dönmüş kalabalığın üzerinden yükseltti. Toto, mucize yapmak yeteneğine yeniden kavuşmuştu.

Yine aynı anda, karşı durulmaz bir öcalma isteğine kapıldı.

«Küt!»

Kent ovasında, yüz metre yüksekliğinde bir boğa göründü ve kentin öbür ucunda gökyüzü, ateş kırmızısı bir renge büründü. Başını indiren boğa, akşam kızıllığının ateş rengi bayrağına doğru saldırıya geçti; evler boğanın ayakları altında yıkılıp ezildiler...

Kent halkı, yuvaları dağıtılan karıncaların yaşadığını yaşadı. Bay Mobiç bu sırada berberine burun deliklerindeki kılları aldırmaktaydı, fe-

lâket tam bu sırada başladı.

Haziranın onsekizi, saat 20 idi.

Ama sonunda Toto razı olamadı buna, vicdanı elvermedi. Kenti de kentlileri de yeniden hayata kavuşturdu. Günün birinde nasıl olsa öleceklerdi. Kimisi bir tramvayın altında kalarak, kimisi hastalıktan, bir başkası yaşlanmış olduğu için... Herbiri sancılardan sızlanıp, ah vah edecek, ve 18 haziran saat 20 felâketinden sonra gelen o harika sessizliği düşünüp, o düşünce ile avunamıyacaklar. Nedeni de, o sessizliği bilinçle yaşamamış olmaları...

«Bırakalım herbiri kendi işiyle uğraşsın,» diye düşünen Toto, süpürgeyi kuzeye doğru çevirdi. Hemen az sonra ufukta gözden yitti. Tam

da Bayan Lolottanın dağılıp, gözden yittiği yerde...

Toto, «günaydın!» sözcüğünün gerçekten «günaydın!» anlamına geldiği bir dünyaya doğru yola çıkmıştı.

ARKADAŞ

KİTAPLAR

mor dizi

18